

Nr 2 2019

KUSTPOSTEN

— *Organ för KA 2:s Kamratförening* —

KUSTPOSTEN

Organ för KA 2:s Kamratförening

Nr 2 2019 årgång 83

Utges av KA 2:s Kamratförening

Ansvarig utgivare: Peter Glimvall

Redaktionskommitté: Peter Glimvall, Olle Melin,
Tommy Erlandsson, Ulf Sejlert
och MarinB infoavd.

Layout: Dag Åshage
paul.assar@gmail.com

Omslagsbild:

KA2 kamratförening anländer Visby,
med färjan från Nynäshamn, för vidare
transport till Fårö

Kamratföreningen styrelse

Ordförande: Peter Glimvall
Vice ordförande: Rolf Lindén (Tjff)
Sekreterare: Vakant
Vice sekreterare: Yvonne Wirbrand
Kassör: Sune Persberg
Ledamot: Olle Melin
Adjungerade: Erling Holmberg (transportansvarig)
Lars Iger (klubbmästare)
Björn Wallmert (vice klubbmästare)

Kamratföreningens adress

KA 2:s Kamratförening
Box 527
371 23 KARLSKRONA
Telefon: 0708-492551 (v sekr)
epost: yvonne.wirbrand@telia.com
Postgiro: 9 80 67 - 2
Bankgiro: 5584-9483
Medlemsavgift: 150 kronor

Kamratföreningens utbud av KA-produkter

Slips KA 2	50:-
Livrem	120:-
Manchettknappar KA och Marinen	150:-
KA 2 Idrotthistoria, Nattlig patrullorientering Eskil Nyström och Marinens Hemvärnsmusikkår Kasset	60:-
Vykort Kungsholms fort (4 st)	10:-
Vykort Rosenholm (3 st)	10:-
CD Karlskrona Kustartilleriregemente	100:-

Bildhäfte om KA 2 förläggningsplatser

Häftet kostar 60 kr och vill Du ha det
hemskickat tillkommer porto om 10
kronor. Du kan beställa genom att sätta
in 70 kr på postgiro 97 05 88-0

Gräsvik och dess historia

Boken kostar
60 kronor plus porto

Befästningspark Karlskrona

Boken kostar
50 kronor plus porto

KA 2-boken
kostar 100 kronor
plus porto
60 kronor

Ring kassören Sune Persberg för beställning
telefon 070 751 1644

Varorna levereras, när betalning skett.

Om varorna skickas tillkommer porto minst 20 kronor.

Plusgiro: 98067 -2

Bankgiro: 5584-9483

KA 2 kamrater

Så står vi då åter igen på tröskeln till julen och alla helgdagar fram till nyår och trettonhelgen. Förhoppningsvis en tid för oss alla att koppla av, reflektera över året som gott och hämta krafter och inspiration till det nya året.

För oss i KA2 kamratförening har vi en hel del att blicka tillbaka på under det gångna verksamhetsåret. Återigen kunde vi avhålla årsmötet i de vackra lokalerna som tillhör Sjöofficersmässen och låta oss njuta av smaklig spis. I april deltog jag och Kent Alritzson i det centrala mötet som SMK (Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund) genomförde dels på Hökvarteret och dels på Finlandsfärjan till Åbo. Detta blev sorgligt nog det sista kamratarangemang som Kent fick delta i, han gick bort en knapp månad senare, sörjd av sin familj, vänner och alla oss KA2-kamrater. Vårresan gick till Hässleholm där vi fick beskåda Sveriges största modelljärnvägmuseum och njuta av skånska delikatesser på Hovdala slott.

Andra halvlek på året inleddes med att en del kamrater deltog på den årliga grillfesten på Skönstavik med Flottans Män som traditionsenligt genomförs medio augusti. Och så, månadsskiftet augusti/september, genomfördes den numera årliga KA/Amf kamratträffen, kanske verksamhetsårets höjdpunkt? I år var träffen förlagd till Fårö och vi inkvarterades på Fårö kursgård. Helgen på Fårö blev mycket lyckad, inte minst på grund av det trevliga program som kamraterna från KA3 komponerat. Till yttermera visso visade sig vädergudarna vara på sitt allra bästa humör, solen sken och temperaturen var angenäm på alla sätt. Jag är övertygad om att jag talar för alla oss som deltog att det blev en mycket lyckad träff! Och vi är nog många som redan nu ser fram emot träffen 2020 då vi möts i Göteborg helgen 11-13 september. Min förhoppning är att vi blir en kamratstark delegation som åker upp till "Götet" nästa år! Avslutningsvis genomfördes höstmötet enligt plan i slutet på oktober, och vid detta möte föreläste vår vice ordförande Rolf Lindén om Sverige och vår (påstådda) neutralitet.

Om dynamiken i vår kamratförening är stabil och följer plan, så är den försvarspolitiska dynamiken på riksplan desto mer intensiv och föränderlig över tiden. I början av september fick Försvarsmakten ett välkommet besked från regeringen i samverkan med samarbetspartierna som ger förutsättningar för fortsatt tillväxt enligt försvarsberedningens tidigare förslag om finansiering och långsiktig målsättning. Under 2020 kommer en försvarspolitisk proposition att läggas med Försvarsberedningens betänkande som grund. Det finns nu en samsyn om att stärka den militära förmågan ytterligare. Men, glädjen är inte odelad, för en kort tid sedan kom det fram att det överenskomna försvarsanslaget inte var uppräknat och värdesäkrat innebärandes att det trots allt finns tvivel om att Försvarsberedningens mål kan innehållas.

En analys från Totalförsvarets Forskningsinstitut, FOI, visar på att Försvarsmakten behöver ytterligare 85 miljarder

årligen för att införliva Försvarsmaktsorganisation 2016 (FM Org 16) till 2025. Enligt Försvarsmaktens perspektivstudie har en utbyggd Org 16 en årlig kostnad på mellan 65 och 70 miljarder, men initialt blir kostnaden högre eftersom FM måste investera sig in i organisationen.

Nästa år, 2020, kommer så Försvarsmaktsövning Aurora 20 att genomföras. Aurora är en del av den stora Nationella Totalförsvarsövningen, TFÖ 2020, som kommer att engagera inte bara Försvarsmakten utan flera civila myndigheter och organisationer över hela landet. Aurora 20 är en nationell övning som bygger ett starkare försvar, där försvarsgrenarna, delar av totalförsvaret och andra länder kommer att öka förmågan att tillsammans möta ett angrepp mot Sverige. Med övningsmoment över hela Sverige, men med tonvikten lagd inom Militärregion Syds område, kommer Aurora 20 bli större och mer omfattande än föregångaren Aurora 17 - den då största svenska övningen i sitt slag på mer än 20 år.

Under övningen kommer armén, marinen, flygvapnet, regionala staber, hemvärnet samt militära förband från andra länder att delta. Dessutom bidrar övningen till ett stärkt totalförsvaret då Försvarsmakten tillsammans med andra myndigheter deltar i TFÖ 2020.

Aurora 20 kommer att engagera huvuddelen av Försvarsmaktens personal och förband i roller som övade, stödjande eller i skarp verksamhet i anslutning till övningen. Övningen kommer i huvudsak att genomföras under maj månad och någon vecka in i juni. TFÖ 2020 genomförs under olika skeden under hela året.

Om och när Försvarsmakten får de nödvändiga ekonomiska förutsättningarna, och när totalförsvarsövningen och Aurora är genomförda, kommer Sveriges försvarsförmåga äntligen att ha förbättrats och vi kan kanske lämna det bottenläge där vi befunnit oss under lång tid.

Och så, i november och i samband med att Försvarsmakten lämnade sin analys av Försvarsberedningens slutrapport till regeringen framgick bland annat att en av Försvarsmaktens prioriteringar är ett förslag om att återetablera ett amfibieregemente i Göteborg – ett återupprättande av Amf4. Går förslaget igenom skulle personalstyrkan i Göteborg som idag tillhör Amf1 växa från ca 300 till drygt 1000 personer, och vi skulle få ett andra amfibieregemente. Detta blir en utmärkt lösning i avvaktan på att ett amfibieregemente etableras där det verkligen hör hemma, i Örlogsstaden Karlskrona och på Kungsholmsfort, som nu återigen efter årsskiftet väcks till liv och används som förlägnings- och utbildningsplats för rekryter och värnpliktiga.

Kamrater, avslutningsvis vill jag önska er alla som läser denna tidning och era anhöriga en riktigt God jul, ett Gott nytt 2020, och jag hoppas att vi blir många som sluter upp på våra aktiviteter under året som kommer!

Peter Glimvall

Med Marinbasen mot framtiden

Marinbasen går mot en spännande framtid. Efter en omfattande neddragning och strategisk Time-Out förligger det nu en tydlig inriktning mot morgondagen. Senast jag tjänstgjorde på Marinbasen under 2013-2016, då som chef för den Marina Basbataljonen och Tekniskkontor Fartyg, var jag med om att genomföra en verksamhetsövergång av den tekniska tjänsten till FMV, nedläggning av Marin Basbataljon och en stor personalminskning inom logistikområdet. Det egentligen enda positiva under denna period var att hela Marinbasen blev ett krigsförband, ett beslut som har visat sig vara en riktig framgångsfaktor. Nu har vi en stab med en stöd-enhet som bereder och sammanhåller samtliga ärenden inom förbandet och garnisonen, i detta ligger då även grundläggande soldatutbildning för samtlig civilanställd personal.

I och med det förändrade (försämrade) omvärldläge som nu råder, har till slut den politiska viljan att försvara Sverige mot en kvalificerad motståndare uppenbarat sig och fått brett fäste. En grundläggande samsyn om att Försvarsmakten inte är ett särintresse råder. Detta är mycket glädjande att få uppleva, för jag skall inte sticka under stol med att jag och mina kollegor tidvis känt oss som Don Quijote under en längre period. Förvisso har

vi hela tiden försökt göra det allra bästa av det lilla vi haft och ofta fått trollda med knäna för att lösa omgivande krav.

Positiva tecken började skönjas redan i januari då vi fick tillbaka Marinverkstäder, Driftstyrningskompani (tidigare MBasbat Tekkomp) samt LogE (Logistikenhet med bland annat "Gula kvadraten") i Marinbasens hägn. En återförening med stor glädje för alla inblandade.

Kort därefter presenterades försvarsberedningens rapport "Värnkraft" och i den står följande att läsa rörande Marinbasen:

- Marinbasens uppgift är att säkerställa det lednings-, underrättelse-, och logistikstöd marinförbanden kräver, inklusive skydd av prioriterade grupperingsplatser och anläggningar.
- Den marina logistikens uppdrag är att logistikförsörja marina förband
- Försvarsberedningen anser att det marina logistikkonceptet bör utvecklas utgående från kraven vid väpnat angrepp och behoven av taktiskt logistikstöd i marinen
- Försvarsberedningen föreslår en marin logistikorganisation med uppgift att ansvara för de taktiska logistikförbanden i marinens krigsorganisation liksom för den marina logistikdelen inom ramen för värdlandsstöd på främst västkusten. Beredningen konstaterar att logistikfunktionens utformning i marinen behöver analyseras mer i detalj av Försvarsmakten.

Detta tog Överbefälhavare, försvarsmaktsledning och bl.a. Marinchef till sig och omsatte i FM underlag till försvarspolitisk proposition 21-25. Av detta underlag framgår FM inriktning för den marina logistiken i perioden:

- Krigsorganisationen utökas genom etablering av ett sjörörligt logistikkoncept med två marina basbataljoner. De marina basbataljonerna organiseras ur dagens marinbas, sjöstridsflottiljernas underhållsdivisioner och ubåtsflottiljens underhållsdelar. Omsättning av trängfartygsflottan inleds. Etablering av det sjörörliga logistikkonceptet inleds tidigt i perioden. Logistikkonceptet innebär utveckling av en robust marin taktisk logistikförsörjning under 2020-talet.

Det som inte framgår av texten ovan är att även landrörligheten kommer att utvecklas och förstärkas, vilket är en nödvändighet om vi skall kunna logistikförsörja marinstridskrafterna fullt ut under såväl fred, kris som vid väpnat angrepp. Således kan jag med fog påstå att framtiden ser spännande och ljus ut, givet att kommande försvarsbeslut håller vad som "lovats" och att Marinbasen därmed, i en rimligt nära framtid, återigen alltid skall kunna leverera "Logistik i varje vik".

Håkan Nilsson
Marinbaschef

Chefsbyte vid Marinbasen

Fanor från Karlskrona kustartilleriregemente, KA 2 och Kronobergs regemente, I 11 (traditionsfanor) samt Marinbasens flagga

Måndagen den 17 juni genomfördes en chefsbytesceremoni vid Marinbasen i Karlskrona under ledning av Chefen för marinen, viceamiral Jens Nykvist. Kommendör Erik Andersson, som avgick med pension, överlämnade chefskapet till kommendör Håkan Nilsson.

Ett stort antal gäster var inbjudna och stor del av Marinbasens personal deltog i högtidligheten.

Tal hölls av såväl Chefen för marinen som av avgående och tillträdande marinbaschef.

Förutom Marinbasens örlogsflagga fördes också traditionsfanorna för Karlskrona kustartilleriregemente, KA 2 och Kronobergs regemente, I 11. Ceremonimusiken utfördes av Hemvärnets musikkår Blekinge under ledning av hemvärnstrumslagare Lars-Johan Svensson.

Flottans Män önskar tillträdande marinbaschefen Håkan Nilsson lycka till i sin nya befattning och önskar ett rikt pensionärliv till avgående chefen Erik Andersson.

Olle Melin

Foto Olle Melin

Marinbasens flagga överlämnas till tillträdande marinchefen Håkan Nilsson av avgående chefen Erik Andersson

Marinbasens personal uppställda för chefsbyte

Hemvärnets musikkår Blekinge under ledning av hemvärnstrumslagare Lars-Johan Svensson svarade för musiken

Livsviktig försörjning

Marina stridskrafter löser uppgifter till sjöss och där vatten möter land. Förutom att skydda Sverige mot en angräpare säkerställer marinen även att viktiga hamnar och leder förblir öppna och tillgängliga. Krigsförbandet Marinbasen är den länken i den marina kedjan som ser till att de stridande enheterna inte står utan ammunition, drivmedel, reservdelar eller mat.

I väl skyddade och strategiskt valda platser befinner sig marinens nav för all typ av försörjning. Vanligen är det fartygen som syns, de som bevakar, spanar och strider. Men bakom kulisserna, oftast inte synliga, pågår ett febrilt arbete för att se till att de stridande enheterna får den materiel de behöver.

Signaler från fartygen når ledningscentralen om att exempelvis ammunition är på väg att ta slut. Marinbasens stab fångar upp behoven och arbetet påbörjas med att planera för en leverans. När stabens arbete är klart för just denna försörjning lämnas ärendet över till chefen för det bastjänstområdet. Det är därifrån det praktiska arbetet påbörjas. Vilka resurser finns tillgängliga? Vilken personal behövs för att genomföra just denna leverans? Vilket skydd krävs? När exakt ska fartyget förtöja vid kajen? Många faktorer spelar in för att leveransen ska nå fram. Brister den länken i kedjan blir fartygen så småningom helt verkningslösa.

För att leveransen ska ske så säkert som möjligt dirigeras fartyget in till en kaj någonstans där det bedöms att ammunitionen kan lyftas ombord utan yttre påverkan. Den valda platsen rekognoseras noga och säkras med Marinbasens egna basskyddsstyrkor. En leverans till ett fartyg är oerhört känsligt. Fartyget är utsatt och fienden vet att försörjningstillfället är sårbart.

– Flexibilitet är en nödvändighet och en förutsättning för att lyckas med vårt uppdrag och jag upplever att vi har ett bra samarbete med ledningen, säger Micke Åkesson som är chef över en av enheterna som levererar ammunition och reservdelar till fartygen.

RÖRLIGT FÖRBAND

Marinbasen består alltså av en mängd olika funktioner, allt från ledningsdel till chaufförer och mekaniker. Beroende på uträknat behov sätts det samman olika delar som chefen för hela operationen tänker sig behöva, en sk Task Group. Marinbasen är rörliga och kan gruppera på

en eller flera platser. Fartygens rörelser och behov styr på vilket sätt organisationen grupperar sig och uppträder. I Marinbasen finns också Marinens Radio som har det särskilt hett under övningen eftersom de förmedlar kommunikation mellan alla deltagande förband och enheter. Många signaler hamnar inne i Marinbasens stab som skapar överblicksbilden över hela styrkans logistikläge.

SJUKVÅRD

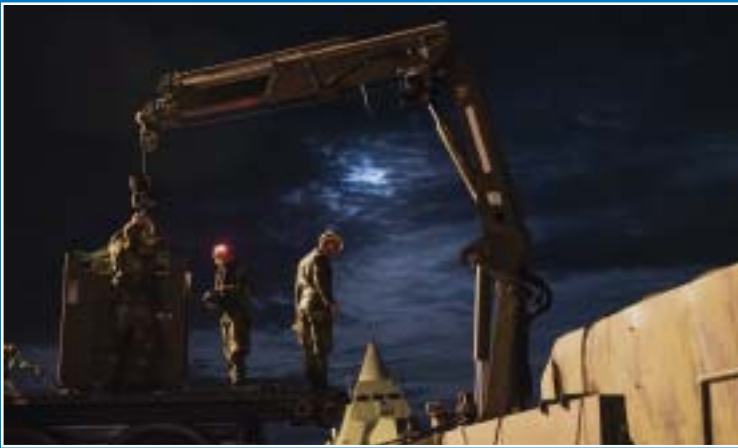
Marinbasens stabsläkare har uppgiften att leda sjukvården och styra sjuktransportledningen. Stabens veterinär ansvarar för Marinbasens förebyggande folkhälsa samt veterinärmedicin för förbandets hundtjänst. På kompaninivå finns förbandsplats med läkare och sjuksköterskor för den dagliga sjukvården och för medicinska åtgärder vid skadeutfall och Marinbasens sjuktransportledare som koordinerar sjuktransporter inom hela marinen. Under årets övning har Trängregementet fortsatt bistått förbandet i utvecklingen av sjukvårdsfunktioner på ett fantastiskt sätt.

EN DEL AV DET MARINA SKYDDET

Säkra leveranser till de stridande enheterna är avgörande för att de ska kunna vara både uthålliga och farliga för en tänkt motståndare. Marinbasens alla enheter skapar förutsättningen och är en del av det marina skyddet av Sveriges kust och territoriella gräns. Helt enkelt en livsviktig funktion.

Joakim Nordstrand

Skyddat depåstopp på liv och död

Har du sett ett formel 1-lopp? Då vet du hur oerhört mycket föraren har att vinna på att teamet i depån vet exakt vad som ska göras. Det finns liksom inte tid för diskussion där och då. Det ska bara flyta på. Hela organisationen bakom måste fungera för att föraren ska vara den som efter två svettiga timmar i en racerbil ska komma först över mållinjen. Det finns många likheter mellan depåstoppet i F1-loppet och logistikförsörjning av våra marina stridskrafter. Skillnaden är att jobbet ska utföras i ett läge där det kan handla om liv eller död.

Våra marina stridskrafter löser uppgifter i områden där vatten möter land och vidare långt ut till havs, över och under ytan, så länge bränsle och ammunition räcker. När det är förbrukat måste det fyllas på med nytt för att man ska kunna fortsätta lösa sitt uppdrag. Det är Marinbasen som ser till att det som behöver kompletteras, kommer dit det ska i rätt tid och med rätt skydd. Det förlänger uthålligheten. Allt det här inryms i begreppet marin bastjänst.

Under en vecka årligen, samlas deltagare ur alla marina förband och andra viktiga rollinnehavare ur exempelvis Helikopterflottiljen, militärregioner och Försvarets tekniska skola för att tillsammans med Marinbasen vidareutveckla marin

bastjänst. Marinbasen har ledartröjan och övriga deltagare bidrar inom sina respektive expertområden. Övningen har både en teoretisk och en praktisk del och alldeles nyligen gick årets övning av stapeln i Karlskrona.

För den teoretiska delen samlades tåter bestående av stabspersonal som med hjälp av spelkort över olika situationer tillsammans fick hitta hur de på bästa sätt löser uppgiften.

– Tillsammans, så kan jag väl sammanfatta det. Marin bastjänst är så mycket mer än bara logistik. Övningens upplägg gjorde att det gavs tillfälle till kunskapsöverspridning och tillsammans kom vi fram till bra resultat. Det var en extremt lärande process. Vi som var där hade olika

kompetenser och många, många års erfarenheter inom våra respektive områden vilket gjorde att vi kom framåt. Det här är en bra grundplatta att vidareutveckla ifrån, säger en stabsofficer från Första ubåtsflottiljen som deltog under den teoretiska delen av övningen.

Andra genomförde momentövningar och tränade rent praktiskt på att lösa uppgifter inom exempelvis skydd av logistikförsörjning, stridssjukvård och bogsering. Ur Tredje sjöstridsflottiljen deltog HMS Vinga med fartygschefen Johan Granqvist i spetsen som också såg fördelar med övningen.

– Kunskapen i hur vi minröjare, med våra förmågor och kompetenser, kan komplettera de förmågor och styrkor Marinbasen har känns utvecklande. Detta gör att vi ökar vår gemensamma förmåga och skapar en bra samhörighet, säger Johan Granqvist.

Funktionsövningen i marin bastjänst är ett steg vidare för att utveckla och spetsa till de så viktiga depåstoppen. Nästa stora övning där logistikflödena ska löpa på än smidigare är under höstens marina övning Swenex. Då kommer nyvunna erfarenheter att sättas i spel.”

Invigning av Marinstaben och 50-årsfirande på Musköbasen

Samma dag som den unika underjordiska bergsanläggningen på Muskö fyllde 50 år, så genomfördes också den högtidliga invigningen av Marinstaben på Musköbasen.

Vad kunde vara mer passande än att hålla invigningen på exakt samma plats som för 50 år sedan? Det betyder, att alla, som arbetar på Musköbasen tillsammans med inbjudna gäster fick ta sig ner till den så kallade Risdalsslipen, där ceremonin hölls. Marinens Musikkår var på plats och spelade både marscher och lite mer populärkulturella låtar.

Marinchef Jens Nykvist talade inledningsvis, följt av Försvarsmaktens generaldirektör Peter Sandwall, Fortifikationsverkets generaldirektör Maria Bredberg Pettersson. Sist ut i talarstolen var försvarsminister Peter Hultqvist.

– Nu är huvuddelen av Marinstaben på plats, slog marinchef Jens Nykvist fast och de närmaste åren kommer vi att utveckla ledning, arbetssätt och rutiner.

Marinchefen fortsatte:

- Det är en historisk dag utifrån två perspektiv.
- För det första: Etableringen av Marinstaben på Muskö är en direkt följd av den säkerhetspolitiska inriktningen mot ett starkare försvar. Att återskapa Marinstaben är en del av den förändrade ledningsstrukturen i Försvarsmakten, en ledningsstruktur som är anpassad för att bli starkare och effektivare i såväl fred, kris som krig. Osäkerheten i vår omvärld ställer höga krav på Försvarsmaktens förmågeutveckling, tillgänglighet och beredskap. Vi är här idag för att vi måste anpassa oss och vår organisation nu, när vi stärker vårt försvar.
- Marinstabens etablering är ett resultat av viljan att få ett tydligare ledningsansvar och mandat närmare förbanden, ökad robusthet i Försvarsmakten genom geografisk spridning samt att Muskö ger ett fortifikatoriskt

Chefen för marinen Jens Nykvist invigningstalade

Försvarsminister Peter Hultqvist

skydd, som är helt unikt, i alla fall när vi nått den permanenta grupperingen inne i berget. För Muskö ÄR helt unikt i sitt slag, vilket leder till dagens andra perspektiv.

– För det andra sker dagens invigning av Marinstaben exakt 50 år efter att Muskö örlogsbas invigdes av kung Gustaf VI Adolf. Musköbasen stod färdig och invigdes den 30 september 1969, 19 år efter att det börjat byggas.

– Det är bara att konstatera att Musköbasen en fortifikatorisk kronjuvel, som nu åter putsas upp för att återfå sin glans, om än i en ny och modern tappning, avslutade marinchef Jens Nykvist.

Anja Reimers, Marinstaben

Foton från Combat Camera

Anmärkningsvärda fakta om Musköberget

- Den 30 september 1969 invigdes Muskö örlogsbas av kung Gustav VI Adolf.
- Det tog 19 år att bygga anläggningen.
- Ett underjordiskt område, lika stort som Gamla stan i Stockholm eller Monaco!
- 1,5 miljoner kubikmeter berg sprängdes ut.
- 800 000 kg dynamit användes.
- 5 100 000 kg armeringsjärn gick åt.
- 1 250 000 borrhörbrukades.
- Två mil väg finns i berget.
- 87 000 kvm golvyta disponeras.
- Underjordiska torrdoockor, så höga att Katarinahissen skulle kunna gå in på höjden.
- Kontor.
- Verkstäder och förråd.
- Kök och matsal som kunde servera 2000 portioner åt gången.
- Sjukhus med ungefär 100 vårdplatser.
- Reningsverk.
- Slutet system, självförsörjande på vatten.
- Byggt på så kallade chockelement, så om urberget skulle röra på sig efter exempelvis en atombombsdetonation, står interiören stilla och oskadd.

Höstmöte på Sjöofficersmässen

Sammanbitna inför vad som berättas under föredraget sitter Inger-Maj Gustafsson, Kajsa Larsson, Björn Linnarsjö och Ywonne Wirbrand Rolf Lindén

Onsdagen den 23 oktober genomfördes kamratföreningens årliga och traditionella höstmöte på Sjöofficersmässen. Vi var 27 kamrater som samlades i den magnifika matsalen för att inledningsvis läppja på en svalkande och bubblande välkomstdrink samtidigt som vi lyssnade till den eminenta KA2-oktetten. Musikunderhållningen avslutades, ävenledes det traditionellt, men marschen "KA2-kamrater". Därefter utbringades ett fyrfaldigt leve för vår skattmästare Sune Persberg som lämpligt nog firade sin födelsedag tillsammans med oss, följt av en pampig fanfar jubilarer till ära.

Därefter var det dags att slå sig ner vid det vackert dukade långbordet placerat i matsalens centrum. Till förrätt serverades en redig bit stekt sill med tillbehör på rågbröd, och till huvudrätten spisades wienerschnitzel, sås och stekt potatis. Mig veterligen var det ingen som därefter lämnade bordet hungrig eller sugen på mer att äta.

I klubbbrummet serverades kaffe och mintkaka, och

medans vi grupperade ut oss förberedda vår vice ordförande Rolf Lindén sitt föredrag betitlat "Sverige – alltid allierat, aldrig neutralt?" I ord och bild beskrev Rolf Sveriges historia från före andra världskriget och fram till idag, med tonvikt på tiden under det kalla kriget och hur vår säkerhetspolitik praktiserades, mer eller mindre utan medborgarnas vetskap. Det blev ett mycket intressant och tankeväckande föredrag som bjöd på många spännande överraskningar. Efter en dryg timme var Rolf klar med sitt föredrag och fick avslutningsvis svara på åhörarnas frågor och kompletteringar.

Strax efter 2100 kände de flesta kamrater sig nöjda med kvällen, tackade för sig och begav sig hemåt i den milda höstkvällen. Avslutningsvis kan det sammanfattas att vi hade ett mycket lyckat höstmöte med glad och uppsluppen stämning, finstämd musik, ytterst smaklig spis och ett mycket intressant föredrag. Tack till er alla som gjorde kvällen till en höjdpunkt!

Peter Glimvall

Birger Werner och Tommy Erlands-son i diskussion

Vid middagsbordet har nu bland andra Sture Malmgren, Björn Linnarsjö, Paul Wihlborg, Roland Hultgren samt Birgit och Klas Freij slagit sig ner.

Vi minns Proviantboden

Sveriges sista proviantbod guldgruva för varvsanställda

Ingen sprakande neonskylt talar om var affären ligger. Inga braskande annonser lockar med extra-pris och specialarrangemang. Ändå är det nästan alltid full fart i den lilla oansenliga butiken. En butik som med åren blivit en "guldgruva" för försvars- och varvsanställda.

Det handlar om den sista kvarvarande proviantboden i Sverige, Mariens Proviantbod i Karlskrona. Nästan inkänd under den väldiga kasernen på Sparre ligger den nere vid bron över Stambultskanalen. Där har Provianten haft sina lokaler sedan 1930, då man flyttade ur källaren på Sjöofficerskåsen, till ständigt glädje för kunderna, och avsevärt för många andra.

Inte mer? Många handlar på Provianten för de låga priserna skuld.

LAGTS NER

Och egentligen skulle Provianten ha lagts ner redan 1973, var intendenten Hans Brandrup-Wagnsen på Örnghusens att berätta.

— Det fanns beslut om att lägga ned både Livsmedelsindustrierna på Stambultens och proviantboden, säger intendent Brandrup-Wagnsen. Men i samma vecka la fler andra livsmedelsfabriker ner i Karlskrona och då kom andra aspekter på våra anläggningar.

— Arbetsmarknadspolitiska skäl gjorde så att vi fick vara vidare, och det har gått bra.

OMDISKUTERAD

Proviantens framtid har alltid varit omdiskuterad. — Redan när jag började arbeta här för 20 år sedan så gick det nedläggningsryktet, berättar livsmedelsinspektorn Elsa-Greta Malmgren.

gen som tillkommit med två helhets- och tre halvårsanställda skiter boden.

— Men ingenting har hämt på mina tjugo år, och jag hoppas att vi kan fortsätta med affären också i framtiden, menar Elsa-Greta Malmgren.

BILLIG!

Och Proviantboden har också visat att den är befordrad. Tre-tio stycken bekläder den sin kundkrets på ca 3500 - och ligger fortfarande beställigt under i sin prissättning.

Hur kan då Proviantens vara så billig?

— Främsta orsaken är att den mat som säljs kommer ur Örnghusens fiskefå, vi vill hålla en viss standard, och det gör att vi får del av de stora rabatter som stora livsmedelskuper ger, menar in-

tendent Brandrup-Wagnsen. Men också små omdonstades bilar till att hålla priserna nere. Proviantens ska inte heller drivas med vinst. Priserna är satta så att omkostnaderna skall täckas, och här det något överskott avsevärt det i affären.

Men provianten är också mer än en vanlig lösa affär. Det är en mötesplats för många - och förhållandet kund-ogodis är lite annorlunda.

— Vi är väner allsammans, menar Elsa-Greta Malmgren, och det i sin tur skapar en mycket trevlig atmosfär.

— Fast det är klart, sålarspekar vi det är lite någonting här inne, säger Elsa-Greta och öftar sig om i de små lokalerna. Vi kan ju inte exponera våra varor som

Välkommen till Provianten, hälsar föreståndarinnan Elsa-Greta Malmgren.

andra affärer så mer utrymme hade inte skadat.

— Troligt att vi inte var mer påströdda på den punkten när hela kasernen renoverades för några år sedan, menar Brandrup-Wagnsen. Då hade vi haft en möjlighet att få större utrymme.

Och trots lördagsstängsel och kölibildning så går vi gärna på Provianten. Inte minst för de 1000-lappar som Elsa-Greta och hennes kamrater hjälper oss att spara varje år. Men här ska det bli i framtiden? Intendent Brandrup-Wagnsen är inte lika optimistisk som livsmedelsinspektorn Elsa-Greta Malmgren.

— Jag tror vi för svårigheter när våra stora pensionsavgifter börjar 1978, säger Brandrup-Wagnsen. Då kommer en stor del av ar-

betanstyckan vid livsmedelsindustrierna att gå i pension. Om vi kan ersätta den är tvåkant. Och tvingas vi stänga på Stambultens så försvaringen till Proviantboden.

FINNS HOPP

— Man kan inte heller längre använda beredskapsskäl som motivering för Krustans egen livsmedelsproduktion.

Trots att Krustan kanske inte i längden kan driva Provianten vidare så finns det ändå ett visst hopp.

En av föransättningsarna är dock att kunderna ska sitta inköp.

Flera gången det var aktuellt att lägga ned Provianten så började kreatur sitta igång för att skapa en

kooperativ traktare, minna Brandrup-Wagnsen. Då tänkte man att så sig ihop och driva Provianten i egen regi.

Det kanske blir framtidens modell för vår Provianten - för visst skulle det kunnat om Proviantboden och Elsa-Greta och hennes kamrater förvara.

Den manliga kött-föraren är en av Proviantens stora ägggläddare.

Att få handla på Provianten är en förmån för anställda vid Karlskronavarvet - och ett arv vi fått med oss från vår förvarstid. För att du ska få handla där krävs dock att du har ett speciellt inköpskort. Det får du erklarat om du tar kontakt med Nils Åstrand på Personalfunktionen. Han hjälper dig med kortet.

Nils träffar du på Personalfunktionen i kontorshuset, 4:e våningen, B-korridoren, eller på telefon 945.

Efter 54 års omdebatterad verksamhet I dag slår Proviantboden igen!

Foto: GÖSTA PETERSSON

Detta blev den sista "personalförordningen" i Karlskronas marins proviantbod. Ellen Heijls, Kajsa Larsson, Sigrun Olsson, Lilly Jonsson samt Nings till höger proviantbodens föreståndare Elsa-Greta Malmgren.

□ En bitstake i Karlskrona vid brukstid - Marins proviantbod öppnar!

□ Proviantboden har varit den självbete utvärderingen för alla kunder med rätt att beställa här. En skäl till detta öppnande är naturligtvis priserna. Här löser kunde villkört strukturer gott sig med de florer av priserna från kvalitetslösna effektivt förändring. Förpackningarna har alla även lagras som exempelvis vi - men så har innehållet. Andra effektivt produkt - även i olika former och anpassat, och specialförpackningar från marins vilkörtstrukturer från stambultens på Stambultens.

□ Under årens lopp har det blivit en del del till den lilla proviantboden. När verksamheten började för 54 år sedan proviantboden var bitstake både här och där. Senare är det de till exempel som blivit bitstake. Efter med ytterligare Karlskronavarvet öppnades.

□ Men i den marins proviantboden har en till exempel blivit bitstake till sig!

Böldpesten 1710 och Kronokyrkogården på Aspö

Staden Karlskrona har under flydda tider spelat en ödesdiger roll i våra folksjukdomars historia och i gamla arkiv kan man finna talande vittnesbörd om de tusen och åter tusen liv, som skördats av farsoter och jordats på de många begravningsplatserna i och omkring staden. Böldpest, återfallsfeber, rödsot och kolera är exempel på farsoter, som drabbat staden. Under 1900-talet drabbades staden hårt av spanska sjukan.

År 1710 drabbade böldpesten Karlskrona. De första dödsfallen i sjukdomen inträffade i oktober och landshövding Adlersten och magistraten fick genast bråttom att utfärda föreskrifter, som uppenbarligen nonchalerades.

Det är uppenbart, att myndigheterna var dåligt rustade för det dråpslag, som pesten innebar. I möjligaste mån försökte man isolera de sjuka, i regel med ringa framgång.

Landshövdingens påbud, att de avlidna omedelbart skulle föras utanför staden av därtill utsedda bärare och dessutom utan att ha försetts med svepning eller bårkläde, följdes inte.

Epidemin fick ett våldsamt förlopp, i Karlskrona kanske svårare än på andra håll på grund av sammandragningen av krigsfolk, för det mesta inhysta i trånga och ohygieniska bostäder.

Ordinarie begravningsplatser förslog inte vid epidemier som denna. På grund av smittorisken var det också förbjudet att jorda de döda på de vanliga kyrkogårdarna.

För att komma utanför tullarna ordnades en gravplats på Vämö för stadens civila befolkning. Denna anlades norr om Tyska bryggaregården exakt på det område på

öns östra sida, där det äldsta örlogsvarvet hade legat.

Här begravdes människorna i stora gropar, många tillsammans, utan vare sig kistor eller svepning utan endast i sina gångkläder. Gravarna markerades av enkla, låga stenar.

För kronans folk stakades en plats ut på Aspö, strax norr om Drottningsskär. Det är uppenbart, att man till en början avsåg använda denna Kronokyrkogård för garnisonen på kastellen vid Drottningsskär och Kungsholmen.

Epidemin fick emellertid en omfattning, som gjorde, att allt folk från Amiralitetsförsamlingen kom att jordas här.

Redan i juni 1711 var över 900 personer sjuka på Aspö, som inte hade mer än två barberaregesäller och inga läkemedel. Amiralen anbefalldes, att en präst morgon och kväll skulle förrätta korum och besöka de sjuka med Herrens nattvard.

Dagligen fördes hundratals lik till Kronokyrkogården och begravdes i massgravar i sina gångkläder.

Kastellpredikanten på Drottningsskär, Petrus Westelius, antecknade i kyrkoboken vid 1711 års slut, ”att han under året begrov på Aspö kyrkogård 2125 döda utom ett stort antal lik, som blevo nedlagda utan kistor i tvänne långa gravar, tre lik i bredd”.

Ett exempel på gravsten från böldpesten är en rikt ornamenterad sten på den grav, där mästernekten vid kungliga skeppsbyggeriet i Karlskrona Jonas Kåhre och hans fem barn ligger begravda.

Westelius var outtröttlig i sitt arbete att söka hjälpa de sjuka och döende. Han miste sin egen lilla dotter i pesten.

Sjukdomens härjningar även bland befälen på fäst-

ningarna kan också spåras i de täta ombyten av kommandanter, som förekom. Redan tidigt på året 1710 dog dåvarande kommandanten Anders Torsk och begrovs på Kronokyrgårdens. Den 19 mars samma år tillträdde kommandanten Grubbe och han dog i pesten den 16 december. Han efterträddes av Filip Häger, som dog redan den 26 februari 1711. Nästa kommandant hette Wilhelmsson och även han strök med i den fruktade sjukdomen. Den 27 oktober 1711 ändades hans liv och även efterträdaren Björkeqvist blev offer för pesten den 25 augusti 1712.

Pesten i Karlskrona avklingade långsamt under år 1712, men ännu så sent som 1717 omtalas dödsfall i den fruktade epidemin. Sammanlagt hade böldpesten krävt en ohygglig tribut. Siffrorna är inte fullt säkra, men det antas, att det enbart i Karlskrona avled närmare 6 000 personer.

Om predikanten Westelius sägs, att han var en plikt-trogen man, som med nit och känsla gick in för sitt ämbete. Han läste dagligen katekesen med folket, så att många av dem visserligen inte lärde sig att läsa men kunde recitera långa stycken utantill.

Westelius lämnade Aspö i slutet av 1712 för att bli kyrkoherde i Gamleby vid Västervik.

Ännu i vår egen tid förekommer jordfästningar på Kronokyrgården. Det finns bestämmelser, som reglerar detta. Det rör sig om anhöriga till personer, som redan i dag vilar på Kronokyrgården på Aspö, som har rätt till begravning på denna plats. Någon gravplan har aldrig upprättats och kyrkogården är egentligen olämplig som gravplats på grund av den höga grundvattennivån.

På bild syns också en ryggåsstuga på Fregattgatan 2 på Björkholmen i Karlskrona. Här bodde vid sekelskiftet 1700 en skepparänka med sex barn och ett antal inhysningar på cirka 24 kvadratmeter. När nuvarande ägare för några år sedan byggde till med en ny stuga på gården, behövde han gräva under ryggåsstugan och då hittade han ett antal ben, som visade sig vara människoben. Vid närmare undersökning visade det sig, att benen kunde dateras till tidigt 1700-tal och böldpesten. Man hann helt enkelt inte begrava människorna, utan man lade liken under det egna huset i strid mot gällande bestämmelser. Var det kanske rester av änkan, barnen eller inhysningarna man hittade vid grävningen?

Olle Melin

Foto Olle Melin

Jonas Kähres gravsten

Vad en gammal bild kan berätta

Bilden är kopia av en akvarell, målad av den kände konstnären Elias Martin (1739 – 1818). Martin bodde i Stockholm, men hade under en längre tid utbildat sig i utlandet. Vid hemkomsten anställdes han av Gustaf III som målare och har efterlämnat en stor samling Stockholmsmotiv men också ett stort antal målningar från med motiv från Karlskrona.

Tavlan är målad från Stumholmen (på tavlan står Stubbholmen, som var det ursprungliga namnet) och året är 1805. Huset till vänster torde vara Corpes de Garde, även om huset blivit något överdimensionerat. Jag drar den slutsatsen med hänsyn till de vaktssoldater, som syns till höger i bild. Byggnaden till höger om Corpes

de Garde är Gamla bageriet, som då ännu inte fått sin tredje våning. Denna tillkom först 1909.

Efter bageriverksamheten blev huset först spannmålsmagasin och därefter beklädnadsförråd. Idag är huset ombyggt till bostadslägenheter.

På andra sidan Stumholmskanalen syns längst bort på bilden Fredrikskyrkan.

Man får betänka, att 1805 är det endast 15 år sedan den stora stadsbranden bröt ut i Karlskrona och förstörde 415 fastigheter på Trossö. Gatan från Stumholmskanalen upp till Kyrkan heter Kyrkogatan och husen på högra sidan är tillkomna efter branden. Man ser dock inte någon byggnation på vänstra sidan, eftersom bageribyggnaden skymmer. Här pågick då bygget av kasern Sparre, som byggdes i omgångar fram till 1915, då byggnaden fick sitt nuvarande utseende.

Slutligen, en smal gångbro leder över kanalen till Stumholmen. Historien säger, att en rådig man, i samband med den stora branden, högg sönder den gamla bron för att förhindra, att elden spred sig över till Stumholmen. Detta lyckades, eftersom det enda som förstördes av branden var ett galärskjul, som låg där hangar fyra i dag ligger.

Stumholmen har, framför allt på 1900-talet haft dåligt rykte bland flottans personal, kanske främst beroende på Kronohäktet, som stod klart 1913. Här fick en syndig sjöman sona sina brott.

Olle Melin

Elias Martin 1805

”Floder” temat för årets Vasaskjulsconcert

För 25 år sedan tog dåvarande marinkommandochefen Stefan Furenius initiativet till en konsert med Marinens Musikkår i det anrika Vasaskjul på Lindholmen i Karlskrona. Konserterna fortsätter, så årets konsert var något av ett jubileum.

Nu var det den ny tillträdde marinbaschefen Håkan Nilsson, som stod som värd för årets konsert, som dubblerades med framträdanden den 29 och 30 augusti.

Marinens Musikkår dirigerades av ordinarie dirigenten Alexander Hanson och som konferencier medverkade skådespelaren och musikalartisten Lars Hjertner, som gjorde en mycket uppskattad presentation av de spelade verken.

Konserten inleddes med ett uruppförande *Tall Ships at Sea* komponerad av dirigenten och slagverkaren Jerker Johansson.

I övrigt fick publiken njuta av verk av Wagner, *Rhen-guldet*, Smetanas *Moldau*, Nino Rotas *Döden på Nilen* och stycken ur Verdis *Aida* samt stycken från Mississippi och Themsen. Självklart spelades också Kenneth Alfords *Colonel Bogey*, ledmotiv i filmen *Bron över floden Kwai*, där publiken visslade med.

Konserten avslutades med *Marinbasens marsch*, *Chefsmarsch* och *Flottans defileringsmarsch (Reginamarsch)*.

Det var ett mycket varierat och spännande program, som spelades upp och framförandet visade, vilken hög klass musikkåren håller.

Olle Melin

Foto Ulla Melin

Publik utanför Vasaskjul

Two förväntansfulla konsertbesökare, Maria Ols-son och Klas Wallström

Kvällens konferencier Lars Hjertner

Alexander Hanson i dirigenttagen

Konserten framfördes i ett vackert dekorerat Vasaskjul

Benämning av förband mm enligt FM traditioner

Hur utbildnings- och ledningsförband i grundorganisationen benämns har en lång tradition. Redan 1792 fanns Svea livgarde. Namnet sammansattes av en första del, som angav geografisk tillhörighet och en andra del som angav verksamhetens inriktning. Benämning av flottans landförband följde samma tradition. Dessa var Göteborgs-, Karlskrona och Stockholms örlogsstationer. När kustartilleriet sattes upp 1902 benämndes fästningarna Älvsborgs-, Karlskrona och Vaxholms fästningar. Utbildningsförbanden benämndes Karlskrona och Vaxholms kustartilleriregemente.

Under cirka 100 år föregicks förbandens namn av prefixet "Kungliga". Detta hade sin grund i 1809 års regeringsform och betecknade statlig myndighets lydinställning i förhållande till konungen. Prefixet började användas på 1870-talet. Konungens formella ställning som Krigsmaktens högste befälhavare upphörde med 1974 års utgång som en följd av ikraftträdande av den nya grundlagen, 1974 års regeringsform (1974:152).

Våra kuster och havet därutänför indelades 1931 i sex marindistrikt benämnda Öresunds-, Sydkustens-, Västkustens-, Ostkustens-, Gotlands- och Norrlandskustens marindistrikt. 1942 ersattes fästningsbenämningarna av begreppet kustartilleriförband. Dessa benämndes Göteborgs-, Blekinge-, Stockholm- och Hemsö kustartilleriförband. Dessförinnan hade Gotlands kustartilleriförband inrättats 1938 efter beslut om återupprättande av kustartilleri på norra Gotland. 1956 omvandlades de sex marindistrikten till fyra marinkommandon, som fick en avvikande benämning; Marinkommando Väst, Marinkommando Syd, Marinkommando Ost och Marinkommando Nord. Hemsö kustartilleriförband bytte 1961 namn till Härnösands kustartilleriförband. 1966 ändrades namnet till Norrlands kustartilleriförband.

Den regionala ledningen förändrades 1966, genom att militärbefälhavarna blev operativa chefer för alla i militärområdet ingående förband. Militärområdena, som hittills var benämnda med romerska siffror (I – VII), erhöll nu geografiska benämningar enligt den grundläggande traditionsprincipen, d.v.s. Västra-, Södra-, Bergslagens-, Östra-, samt Nedre respektive Övre Norrlands militärområde. VII militärområdet (Gotland) blev Gotlands militärkommando. De hittillsvarande marinkommandona blev örlogsbaser och benämndes enligt samma princip för Västkustens-, Sydkustens- och Ostkustens örlogsbaser. I Norrland fanns i Härnösand Norrlands örlogsbasavdelning. För kustartilleriförbanden var benämningarna oförändrade. Försvansområden benämndes efter

samma princip, t ex Stockholms försvansområde, Hallands försvansområde osv.

I försvarsbeslutet 1978 beslutades, att Västkustens Örlogsbas (ÖrlBV) och Göteborgs Kustartilleriförband med Göteborgs och Bohus försvansområde samt Älvsborgs kustartilleriregemente (GbK/Fo 32/ KA 4) skulle slås ihop till en myndighet. Från 1981 hade de marina myndigheterna och försvansområdet sammanslagits under benämningen Västkustens Militärkommando (MKV). 1986 bytte myndigheten namn till Västkustens Marinkommando (MKV).

1986 omorganiserades Norrlands kustartilleriförband och Härnösands kustartilleriregemente (NK/KA 5) med Norrlands örlogsbasavdelning till Norrlandskustens Marinkommando (MKN).

1990 sammanslogs Sydkustens Örlogsbas (ÖrlBS) och Blekinge Kustartilleriförband med KA 2 (BK/KA 2) till Sydkustens Marinkommando (MKS).

1990 sammanslogs Ostkustens Örlogsbas (ÖrlBO) och Stockholms kustartilleriförband med KA 1 (SK/KA 1) och bildade Ostkustens Marinkommando (MKO) med gruppering på Muskö.

När antalet militärområden i två omgångar reducerades först till fem 1991, och till tre 1993, varvid Västra och Södra militärområdena sammanlades till Södra militärområdet och Bergslagens militärområde sammanlades med Östra militärområdet med benämningen Mellersta militärområdet. De två militärområdena i norr sammanslogs och erhöll benämningen Norra militärområdet.

I samband med att krigsförbanden kaderorganiserades enligt VI 90 kom kustartilleriets krigsförbandsbenämningar att utnyttjas i grundorganisationen. Under Marinkommandochefen ombenämndes förbanden till:

- Andra kustartilleribrigaden med Vaxholms kustartilleriregemente. Under denna löd i fred men ej efter mobilisering Roslagens marinbrigad och Södertörns marinbrigad.
- Fjärde kustartilleribrigaden med Karlskrona kustartilleriregemente. Under denna löd i fred men ej efter mobilisering Karlskrona maringrupp och 1. Kaledningsgruppen
- Fårösunds marinbrigad med Gotlands kustartilleriregemente
- Göteborgs marinbrigad med Älvsborgs kustartilleriregemente
- Härnösands maringrupp med Härnösands kustartilleriregemente

Prefixet marin angav, att förbandet innehöll förband ur såväl kustartilleriet som flottan. I fastlandsförbandens

fyra områden sammanfördes tidigare underhållsförband till marinkommandounderhållsbataljoner.

Ordningen blev dock kortlivad. Redan 1998 vände man på benämningarna och lät de mera traditionsrika regementsnamnen vara ledande. Nu blev namnen:

- Vaxholms kustartilleriregemente och Första kustartilleribrigaden
- Karlskrona kustartilleriregemente och Andra kustartilleribrigaden
- Gotlands kustartilleriregemente
- Älvsborgs kustartilleriregemente

När militärområden och de lägre regionala ledningsförbanden (Försvarsområden och Marinkommandon) upphörde år 2000 och ersattes av militärdistrikt benämndes de efter samma princip som militärområdena. Med samma territoriella indelning som gällt för milo S, M och N bildades Södra, Mellersta och Norra militärdistrikten. Dessa upphörde 2005.

Sedan några år har regionala ledningar, även benämnda militärregioner införts. Dessa benämndes Militärregion Syd, Väst, Mitt och Nord. Detta utgjorde ett avsteg från den grundläggande principen, för hur utbildnings- och ledningsförband skall benämnas. Efter framställning till ÖB har militärregionerna erhållit en enligt traditionerna korrekt benämning. De är från och med den 20 juni 2018 benämnda Södra-, Västra-, Mellersta och Norra militärregionen. Beslut härom ingår i Försvarsmaktens interna bestämmelser med arbetsordning för Försvarsmakten (FMArbo). Traditionen för hur förband skall benämnas är därmed återupprättad.

Försvarets traditionsnämnd (TradN) är en egen organisationsenhet inom myndigheten Statens Försvarshistoriska Museer (SFHM) och har till uppgift att lämna råd till FM i traditionsfrågor. Som framgår ovan, har FM, när det gäller benämningar av förband, inte alltid efterfrågat TradN råd. TradN har gett ut ett tryckt häfte som sammanfattar FM traditioner med en översiktlig historik från 1500-talet (Statens försvarshistoriska museer, Skrift nr 19, 2012). Denna skrift uppdateras med jämna mellanrum och finns tillgänglig på TradN hemsida.

Sten Munck af Rosenschöld

Nätverket Sveriges Militärhistoriska Arv (SMHA) på Karlskronabesök

I samband med försvarsbesluten kring sekelskiftet och att många förband då lades ned, konstaterade ÖB, att han "försörjde" ett stort antal förbandsmuseer. Han erbjöd sig då, att årligen föra över en summa pengar till Kulturdepartementet, samtidigt som det utreddes, vilka av museer, som var av riksintresse och som därmed skulle komma att få del av pengarna. Ett drygt 20-tal museer fann nåd, och de som blev "över" fick klara sig bäst de kunde eller läggas ned.

På så sätt bildades nätverket SMHA. En gång om året har medlemmarna i nätverket träffats för att diskutera viktiga frågor och inte minst få träffas för att utbyta erfarenheter.

Årets konferens var förlagd till Marinmuseum i Karlskrona under tre oktoberdagar och huvudämnet för dagarna var "Tema Utställningar – Teknik, text och touch".

Förutom genomgångarna och diskussionerna vid Marinmuseum ägnades en halv dag åt ett besök vid Museum för Rörligt Kustartilleri på Aspö, där medlemmar i KA 2 museiförening under ledning av ordföranden, Tommy Erlandsson, mötte upp för guidning och information. Det är museiföreningen, som driver museet.

Olle Melin

Forts

Överintendenten vid Statens Försvarshistoriska museer (SFHM), leif Grundberg till vänster och chefen Marinmuseum, Mats Persson, till höger

Representanter för KA 2 museiförening under konferensen. Från vänster Tommy Erlandsson, Bengt-Göran Fransson, Bo Arnesson och Hans Assarsson

Nätverket Sveriges MilitärHistoriska Arv (SMHA)

Följande museer ingår i SMHA:

1. Gränsförsvarmuseum, Abisko
2. Försvarmuseum, Boden
3. Rödbergsfortet, Boden
4. Kalixlinjen
5. Flygmuseet F21, Luleå
6. Hemsö fästning, Härnösand
7. Teknikland, Östersund
8. Skansen Klintaberg, Hotagen
9. Teleseum, Enköping
10. Fästningsmuseum, Vaxholm
11. Armémuseum, Stockholm
12. Hemvärnsmuseet, Vällinge
13. Arsenalen, Strängnäs
14. Flygvapenmuseum, Linköping
15. Gotlands Försvarmuseum, Tingstäde
16. Miliseum, Skillingaryd
17. Museum för Rörligt kustartilleri, Karlskrona
18. Marinmuseum, Karlskrona
19. Artillerimuseet, Kristianstad
20. Skånelinjen
21. Garnisons och Luftvärnsmuseet, Halmstad
22. Aerozeum, Göteborg
23. Maritiman, Göteborg
24. Garnisonsmuseet Skaraborg, Axvall
25. Fästningsmuseum, Karlsborg
26. Brigadmuseum, Karlstad
27. Krigsflygfält 16, Brattforsheden
28. Arboga Robotmuseum, Arboga

De tre statliga museerna Armémuseum, Flygvapenmuseum och Marinmuseum fungerar som stödjande museer i olika avseenden, bl.a. anslagsfördelning.

Fyra av museerna, Hemsö fästning, Fästningsmuseum Vaxholm, Museum för Rörligt kustartilleri och Maritiman, stöds av Marinmuseum.

Museum för Rörligt kustartilleri

Någon gång år 1993 var det dags att skrota den sista terränglastbilen (936), av alla de terrängbilar, som dåvarande Krigsmakten köpt från Normandistränderna efter invasionen 1944.

Et antal befäl ur dåvarande Artilleri- och robotbataljonen vid KA 2 uppvaktade bataljonschefen, Bo Wranger, om att få behålla bilen som ett minne av mer än cirka 60 års utbildning på fordonstypen. Väl utkomna från uppvaktningen, konstaterade man, att det bildats en museiförening, KA 2 museiförening för Rörligt kustartilleri. Nu handlade det inte om att spara en bil utan så mycket som möjligt av den materiel, som använts vid det rörliga kustartilleriet.

Det samlades i ladorna med en förhoppning om, att någon gång i framtiden kunna visa upp samlingarna.

Så blev det och i juni 2005 invigdes museet, placerat på Aspöberg i Karlskrona skärgård och sedan dess har museet dagligen varit öppet sommartid varje år, med möjlighet för grupper även på sen vår och tidig höst.

Insamlingen av föremål har varit mycket lyckad och egentligen är det endast ett fåtal föremål som saknas. Skämtsamt brukar jag säga, att det vi saknar mest, är de hästar, som drog kanonerna fram till 1925.

Förutom all rörlig materiel finns det några minnesrum, innehållande föremål kopplade till det nedlagda regementet KA 2.

Senaste tillskottet i utställningarna handlar om en utställning om kustartilleriets moderna artillerisystem, 12/80 även kallat KARIN, som med hjälp av ljud, ljus, bilder och materiel på ett överskådligt sätt tar oss tillbaka till det kalla kriget.

Olle Melin

Mer om museet

Nu har vintermörkret och stillheten lägrat sig över museet på Aspö efter ett mycket hektiskt verksamhetsår.

Styrelsen har under flera år försökt att få till ytterligare en lokal till museet för att slippa ha en utomhusdel. En tillbyggnad skulle, förutom att all materiel blir väderskyddad, innebära flera andra fördelar. Dels skulle vi slippa flytta materiel vår och höst, utan kunde använda den arbetstiden till att utveckla museet istället. Vidare så skulle museet bli tillgängligt för guidade visningar under en betydligt längre period av året. Om vi också får ett utrymme för fika och/ eller "lektionsrum", vilket finns i planerna i dagsläget, skapar det möjlighet för en mängd andra arrangemang. Det kan till exempel vara besök från skolor avseende historia- och teknikundervisning eller särskilda arrangemang för företag i kombination med ett museibesök.

Vi har under året fått skriftligt besked från FortV om

hur stor hyreshöjningen skulle bli för den planerade tillbyggnaden. Karlskrona kommun har beslutat att stå för halva hyreshöjningen från och med 2021. Vid redovisning för Statens maritima och transporthistoriska museer (SMTM), om de som vi uppfattar mycket positiva förutsättningarna för en tillbyggnad, fick vi tyvärr enbart negativa besked. Så arbetet i frågan får fortsätta på andra sätt.

12/80-utställningen har blivit mycket väl mottagen av besökarna. Det återstår en del arbete med utställningen som inte hanns med i år, men vi bedömer att den kommer att vara helt färdig till nästa säsong. Utställningen ger besökarna en god bild och därmed förståelse för hur bataljonen arbetade och vilken förmåga den hade när den var verksam.

Vi har också fått ett tillskott med ett 12/80-kok till samlingarna. Vi hoppas kunna ställa ut detta den dag vi får en tillbyggnad.

Under sommaren och hösten har ett par medlemmar lagt ner mycket arbete på vår luftvärnsmateriel. Det innebär att den blir mer komplett och sammanhållen för nästa års besökare. Bland annat har xxxxxxxx tagits in till utställningen. Dessutom har det genomförts en rejäl ansiktslyftning avseende underhållet på materielen, som också kommer att kompletteras med en del informationsmateriel.

Träbyggnaden, det gamla mobiliseringsförrådet, har fått en riktig ansiktslyftning av föreningens medlemmar. Hela huset är målat och invändigt är alla elinstallationer bytta och kompletterade av FortV, så att byggnaden är i toppskick i detta avseende.

Som tidigare beskrivits genomförs fortlöpande arbete med att lägga in materiel och fotografier på Digitalt museum. Det har bland annat tillkommit en artikel som beskriver tillkomsten av robot 08-systemet. För att komma åt den går Du in på digitaltmuseum.se och när Du är på museum för rörligt kustartilleri, så hittar Du längst ner på sidan ett antal rubriker. Under rubriken "artikel" hittar Du: Så fick kustartilleriet tung kustrobot - Berättelsen om utvecklingen av robot 08 och 1:a Tunga kustrobotbatteriet.

I mitten av oktober genomfördes den årliga SMHA-konferensen (Sveriges MilitärHistoriska Arv) i Karlskrona i arrangemang av Marinmuseum.

Dag två började med ett besök på vårt museum. Det blev mycket uppskattat och speciellt framhöll besökarna den nya utställningen Strid mot sjömål. Det var särskilt roligt att höra berömmet om utställningen från den professionella personalen från de statliga museerna. De var djupt imponerade av att vi lyckats åstadkomma en sådan utställning med de begränsade resurser vi har. Så åter ett stort tack till alla som bidragit till utställningen.

Ytterligare ett arbete som inlemts under året är att göra biblioteket/arkivet mer lättillgängligt. Under detta arbete har det uppdagats att vi saknar en del litteratur, bland annat Kar Rörlig Spärrbat. Så om Du har några gamla böcker, instruktioner och/eller reglementen och kan tänka Dig att skiljas från dem, ta kontakt med styrelsen så att vi kan komplettera vårt bibliotek/arkiv.

Vi saknar fortfarande en hel del E-postadresser till medlemmar.

Sänd in din E-postadress till musfrika@gmail.com så att vi kan nå dig med fortlöpande information från museet.

Tommy Erlandsson

SMHA-konferensen besöker museet. Besöket startar med en kopp fika efter färden från staun

Besök i utställningen Strid mot landstigning

Överintendent Magnus Hagberg i samspråk med konferensdeltagare

Foto: Kim Bengtson

Kustspaningsradar – viktigt förband under Kalla kriget

I mitten av 1950-talet tillfördes den svenska krigsmakten sina då hittills viktigaste spaningsorgan, kustspaningsradarstationerna (KSRR).

Runt Sveriges kust växte 31 stationer upp, från Holmögadd i norr till Koster i väster. Stationerna skulle svara för underrättelseinhämtning för såväl flottan, kustartilleriet och flygvapnet. Stationerna administrerades antingen av flottan (14 stationer) eller av kustartilleriet (17).

Fr.o.m. 1961 kom ett antal stationer att vara ständigt bemannade som ett led i den incidentberedskap, som kom att prägla Kalla krigets dagar. De ursprungliga stationerna kompletterades kring 1970 av den nyare stations-typen, tornradar.

Tekniken utvecklades och man kunde så småningom länka in spaningsresultat till centraler inom sjöbevakning och luftbevakning utan bemanning på stationerna.

Med start omkring 1990 började 1950-talsstationerna avvecklas, en avveckling som pågått fram till 2010, då den sista i bruk varande stationen, Gotska Sandön, lades ned. Många av de gamla stationerna finns i dag återuppsatta i Balticum.

Endast en av landets stationer kommer att bevaras på sin grupperingsplats, stationen på Aspö utanför Karlskrona, vanligtvis kallad Gruvan. Den är sedan 2003 byggnadsminnesförklarad och kommer förhoppningsvis kunna visas för allmänheten. En station finns bevarad vid f.d. KA 4 kasernområde vid Käringberget i Göteborg. Aspöstationen ingick i kustartilleriets krigsorganisation, men var aldrig ordinarie station i incidentberedskapen. Den användes enstaka gånger, när stationen vid Ölands södra udde av någon anledning stod stilla. Stationen på Aspö utgick ur krigsorganisationen 1992.

Ölands södra udde var närmaste station öster ut och Listershuvud utanför Sölvesborg närmaste station västerut.

Olle Melin

Bilderna till höger kommer från KSRR Aspö.

Foto Olle Melin

Ingång till radarstationen

Operationsrummet. PPI för sjölägesrapportering

Radarrummet, teknikernas arbetsplats

Två kraftaggregat för strömförsörjning

Vi var först ut

Livet på Öland 30 nov 1961 till 1 april 1962

November 1961

Vi var några några stycken instruktörselever, på KA 4 i Göteborg, som fick order om att omedelbart åka till Karlskrona, där vi skulle få ytterligare information.

Vid framkomsten kallades vi upp till stabschefen. Först då blev vi informerade om, vad som skulle ske.

Det betonades starkt, att uppdraget var hemligt och att man inte fick prata om detta, så att någon utomstående hörde det. Om man hörde någon börja prata bredvid mun, skulle man säga i stil med, *att det regnar*.

Vid ett tillfälle fick vi en fråga från en utomstående, om vi verkligen satt uppe på den där *som roterade runt*.

Vi jobbade i skift under fyra månader. Alla hade uppgift att ta hand om tvättbyte, städning, hjälpa till vid matlagning, utspisning och diverse andra göromål.

Dag Åshage

Några bilder från perioden.

Matlagning

Dags för mat

Vedhuggning

1:a advent i Kungliga Amiralitetskyrkan Ulrica Pia

Som traditionen bjuder sedan några år tillbaka deltog en fanborg vid firandet av första advent i Kungliga Amiralitetskyrkan Ulrica Pia. Förutom KA 2 kamratförening deltog fanvakter från Flottans Män i Karlskrona samt Fredsbaskarna. Kamratföreningens fana fördes av Björn Wallmert och Peter Glimvall.

Efter en gråmulen och mild novembermånad bjöd så första advent på kyla och torrt väder. Inne i kyrkan var det varmt, upplyst och stämningsfullt. Amiralitetspastor Daniel Breimert tjänstgjorde och höll bland annat en predikan om vikten av att vi alla uppträder som små adventsljus och sprider värme och kärlek i världen varhelst vi befinner oss. Efter gudstjänsten bjöds på kaffe och pepparkakor, varefter vi alla vände åter till våra hem och den stundande adventsfriden.

Peter Glimvall

KA/Amf Kamratträff på FÅRÖ

Sommaren 2016 samlades en delegation från KA/Amf kamratföreningar på Kungsholmsfort för att diskutera ett eventuellt återupptagande av de årliga kamratträffarna. Beslutet blev att vi skulle göra ett försök och inleda 2017 med en träff arrangerad av Vapenbröderna på Berga. Så blev det och arrangementet blev mycket lyckat och gav mersmak. 2018 stod vi i KA2 kamratförening värdar för en kamratträff i Karlskrona och med bas på Kungsholmsfort. Denna träff som omfattade bland annat Marinens dag i Örlogshamnen, Besök på rörliga museet på Aspö och en rundtur bland KA2 förläggingsplatser blev succéartad. Och nu 2019 var det så dags för kamraterna i KA3 kamratförening att överta stafettspinnen.

Klockan 0300 fredagsmorgonen den 30 augusti svängde Erling Holmberg upp bussen på Saltötorg och de första deltagarna steg ombord. Därefter stannade bussen vid 17 port, Stortorget, Drottninggatan, Angöringen, Jämjö, Bergkvara och slutligen Kalmar och tog upp förväntansfulla kamrater. Vid Tindereds värdshus tog vi en rast och vår klubbmästare Lars Iger dukade upp egenhändigt bredda frallor och nybryggt kaffe kamraterna till undfägnad och vederkvickelse. Färden gick vidare mot Nynäshamn där vi hade bokat in oss på 1125 färjan. Vi hade valt Nynäshamnsfärjan för överresa till Gotland på grund av att färjan från Oskarshamn endast gick kvällsturer vilket passade programmet och oss dåligt. Efter diverse strul i terminalen var vi tillslut ombord på färjan Visborg. Vi fick en lugn och behaglig överresa i strålende sensommarväder, och fram emot eftermiddagen seglade vi så in i Visby hamn. Här anslöt ytterligare två kamrater, och vi

var nu 14 stycken som embarkerade bussen på väg mot Fårösund och färjan över till Fårö. Vi kom med 1630 färjan och efter 15 minuters bussfärd var vi så framme vid kursgården på Fårö dit kamratträffen var förlagd. Här anslöt de sista två KA2 kamraterna, och vi var nu totalt 16 deltagande kamrater från vår förening.

Vi välkomnades av ordföranden i KA3 kamratförening Rutger Bandholtz och klubbmästaren Bernt Weinebrandt som fördelade oss till stugor och rum. Efter uppackning och enkel tillsnygning samlades vi i matsalen där en välsmakande vickning serverades. Särskilt uppskattat blev den krämiga Janssons frestelse som rev ner applåder när kocken visade sig. Kvällen förflöt i gemytligt samspråk, men flera av oss var rätt så reströtta så det blev en hyfsat tidig kväll för de flesta av oss.

Lördagsmorgonen bjöd på strålende sol, behagliga temperaturer och en hotellfrukost som inte lämnade något i övrigt att önska. Stärkt av gryningens läckerheter begav vi oss fotledes eller med buss till Bergmancentret som låg endast 15 minuters promenadväg från lägret. Här indelades vi i två grupper där vi började med en enskild rundvandring i centret innan vi fick en guidad genomgång. På återvägen till lägret var det många som passade på att uppsöka Ingmar Bergmans grav på kyrkogården vid Fårö kyrka som vi passerade. Efter lunchen var det dags för en bussrundtur på ön, och vi fördelades på bussarna som rattades av kamrater från Vapenbröderna respektive KA4 kamratförening. Rundturen delades in i två delar, varav den ena först gick till Ingmar Bergmans filmstudio där bland annat scener ur ett äktenskap spelades in. Därefter fortsatt turen till Fårös sydöstra delar där vi bland annat besökte en engelsk kyrkogård och ett Lammgift. Den andra turen gick längs Fårös västkust där vi bland annat fick beskåda ett Raukområde och ett

Vår eminente busschaufför Erling Holmberg framför sitt tjänstefordon

Lördag morgon och dags för en kulturdag på Gotland. Bengt Lexhagen på väg till Bergmancentret

KA 2 kamraterna samlade inför avresan mot hembygden.

genuint fiskeläge. På återresan mot lägret fick vi initierad och intressant information om Fårös flora, fauna och geologiska förhållanden.

Tillbaka i lägret gavs nu tid för återhämtning, tvagning och omklädsel innan vi samlades i lokalen Digerhuvud för en välkomstdrink. Medans vi flitigt minglade med kamrater från när och fjärran fyllde Bernt Weinebrandt på våra glas, och snart var stämningen och ljudnivån i toppläge. Fram emot 1900 var det så dags för förflyttning till matsalen, som nu ändrat skepnad och förvandlats till en veritabel festlokal med de vackra fanorna för KA3 och dess kamratförening draperade i fonden. Hela den vackra dukningen gick i rött och gult och vi slog oss nu ned i en kamratföreningsmässigt blandad kompot.

Förrätten var tack och lov ”snapsvänlig”, och till denna sjöngs det våra traditionella, vackra och stämningsfulla visor. Väl uppvärmda stundande huvudrätten som bestod av en grillbuffé med lamm, gris och fågel. Nu var det uppemot 130 kamrater som bildade kö vid buffédisken för att förse sig med läckerheterna. Lammköttet uppskattades mycket, så mycket så att de sista av oss blev utan. Men övrigt kött var så välsmakande så att det glömde vi fort. När alla var återsamlade vid borden hälsade Rutger Bandholtz oss välkomna och en skål utbringades. I slutet av måltiden tackade KA4 kamratförenings ordförande Bengt Delang för maten, och bjöd samtidigt in till nästa års kamratträff som planeras att genomföras i Göteborg helgen 11-13 september. Efter en lång och

Lars Iger och Kajsa Larsson på plats vid det vackert dekorerade festbordet.

Paret Engkvist

KA 3 kamratförenings ordförande Rutger Bandholtz hälsar oss välkomna till Gotlands Försvarsmuseum – Marin- och Flygdelen

"Utan samband – Inga segrar". Inte bara kanoner visas upp, utan även ledningsutrustning!

angenäm sittning kunde vi mätta och nöjda förflytta oss till Puben Stopet där kvällen fortsatte med kaffe, avec, drinkar och kamratlig samvaro. Kvällen avslutades med att Bengt Belfrage från Vapenbröderna blåste tapto, såväl inomhus som utomhus. Därmed kallades kamraterna åter till sina logement (motsv) och lördagen avslutades i mindre sällskap i respektive förläggning.

Så var det söndag och september. Frukosten intogs precis som dagen innan, och därefter samlades vi i lokalen Digerhuvud för genomgång. Först presenterade Planchefen vid P18 Gotlands militärgeografi och återuppbyggnaden av försvaret på Gotland. Därefter var det Rutger Bandholtz tur att beskriva KA3 upp- och nedgång samt arvet efter Kustartilleriet på Gotland. Strax efter 1100 var vi uppsuttna i våra bussar och färdades ner mot och över Fårösund. I Fårösund (orten) körde vi runt i området som på den gamla goda tiden utgjorde huvudde-

Sveriges största samling av fasta pjäser finns vid Gotlands försvarsmuseum

len av KA3. Många byggnader och områden har nu in-
språktagits av den civila världen, men tyvärr står de gamla kasernerna outnyttjade och lätt förfallna – en tråkig historia.

Efter rundturen på f d KA3 område, fortsatte vi ner mot Tingstäde och Gotlands försvarsmuseum marin/flygdelen. Här fick vi en introduktion av Rutger innan vi enskilt fick vandra runt och se på materiel och utställningar. Kaffe, vatten, bredda frallor och kanelsnäckor fanns tillgängliga och uppskattades av hungriga och törstiga kamrater. Temperaturen var nu uppemot 28 grader, och det var lätt svettiga som vi gick runt och beskådade samlingarna.

1345 återsamlades vi för en gemensam fotografering, och därefter avslutade Rutger årets kamratmöte. Vi tog bussen till Visby och checkade in vid färjeläget. Här uppstod åter lite strul med våra biljetter, Yvonne Wirbrand som var avbokad och inte deltog fick en biljett, medan Anders Öderwall som var inbokad och deltog blev utan. Detta stökade till det vid inpasseringen, men slutligen fick Anders och vi övriga klartecken och fick tillträde till avgångshallen. Färjan avgick prick 1625 enligt tidtabell, och tre timmar senare var vi åter på fastlandet. Nu återstod sista delen av resan, och Erling rattade oss säkert och bekvämt åter till Karlskrona. Strax före 2200 släpptes de sista passagerarna av på Saltö, och Erling kunde återställa bussen på Rosenholm.

Sammanfattningsvis var detta en suverän resa och en mycket väl genomförd kamratträff. Arrangemanget och vädret gjorde detta till en oförglömlig upplevelse och att få besöka Fårö under dessa förutsättningar är avundsvärd. Nästa år är mötet förlagt till Göteborg, och jag vet att det är flera likt mig som har många minnen från KA4 och de utbildningar och verksamheter som genomförts där. Jag ser mycket fram emot nästa år, och jag hoppas att flera av er också gör det så att vi kan bli en medlemsstark delegation från KA2 kamratförening som i september 2020 deltar i kamratmötet på Västkusten.

Peter Glimvall

KA2 Muldivision

Årsmöte 2019.

Föreningen genomförde 2019-10-05 sitt årsmöte enligt sina stadgar.

Gunnar Medemyr omvaldes till ordförande för ett år.

Övriga styrelseledamöter och ledamöter samt deras uppgifter efter konstituerande.

Vise ordförande	Stig Olofsson
Kassör	Lennart Avendal
Sekreterare	Ulf Sejlert
Styrelseledamot	Lars Hidling
Styrelsesuppleant	Christer Antonsson
Styrelsesuppleant	Harald Åkesson
Styrelsesuppleant	Leif Breidemar

Revisor	Johan Melin
Revisor	Erling Holmberg
Revisorssuppleant	Sven Karlsson

Valberedning	Erling Holmberg
Valberedning	Nils Jonasson
Valberedning	Patric Eidstedt

Mtrl.- redogörare	Leif Breidemar
Webbansvarig	Gunnar Medemyr
Samord. / stugvärd	Ulf Sejlert

Efter genomfört årsmöte så visade Göte Karlsson film om notfiske och brödbakning i stenung.

Några av medlemmarna som deltog vid Årsmötet:
Från vänster Göte Karlsson, Rolf Wellbring, Per Anglert.
Sittande i diskussion Lars Hidling och Stig Olofsson.
Till höger Christer Antonsson och Leif Breidemar.

Boxning

Vi stamrekryter från 1948 var mycket stolta över vår kamrat Allan. Han hade börjat träna boxning och gått matcher i denna ädla sport. En dag fick han stiga fram framför ledet och blev gratulerad; han hade blivit distriktsmästare. Till och med våra chefer, löjtnant Rosén och sergeant Bäckman var imponerade.

Allan själv har alltid tonat ner sina framgångar i ringen men en episod minns han särskilt väl.

En minnesrik händelse för länge sedan.

Det var våren 1950. Karlskronaflottan arrangerade det året MILO*-mästerskapet i boxning. Milot omfattade i stort sett södra Sverige och i detta ingick massor av förband från alla vapengrenarna. Alla ställde upp med tävlande i alla viktklasser, i varje fall de tyngre. Många av de tävlande var välrenommerade med snudd på svensk mästarklass.

KA2 ställde upp med två boxare, Allan Johansson i tungvikt och Bernt Holgersson i lättvikt. Allan var endast 18 år och var som sagt stamanställd och hade då den hedervärda titeln vicekorpral. Bernt gjorde sin värnplikt vid regementet just det året och han var trots sin ungdom en framgångsrik boxare, hade gått ett flertal matcher och vunnit de flesta. Han var en "avig" boxare, det vill säga han gick med höger före och höll sin vänsterslägga i beredskap. När den träffade – och det gjorde den oftast – var det slutboxat för motståndaren. Båda killarna boxades för Karlskrona Boxningsklubb. Tävlingarna var storstilat organiserat, flottan ställde upp med flest deltagare och en stor publik, däribland flera prominenser som från hedersplatsen vid ringside kunde avnjuta tävlandet. Även Kustartilleriet hade publik av olika grader som kunde heja fram sina favoriter. Tävlingen vanns naturligtvis av Karlskronaflottan som hade flest deltagare, boxare i alla viktklasser från flugvikt till tungvikt.

Men den stora succén gjorde KA2. De ställde visserligen bara upp i två viktklasser, men till allas stora häpnad så vann de dessa. Både Allan och Bernt segrade i respektive klass på ett övertygande sätt. Två tävlande och två segrar placerade KA2 på andra plats i lagtävlingen.

Hur gick det sedan för våra pugilister? Ja, båda fortsatte att boxas. Allan gick flera matcher mot svåra motståndare men avbröt sin karriär när hans kontrakt gick ut och han lämnade regementet och bytte vistelseort. Bernt fortsatte dock och gick från klarhet till klarhet. Sammanlagt gick han 72 matcher och vann alla utom 8.

Dessa båda kämpar har nu träffats för att diskutera gamla boxningsminnen och för att påminna KPs läsare om det året 1950 när KA2 kammade hem segrar i boxningsringen och vann pris och ära åt regementet.

Kjell Silverbark

Idrottsresa med följder

Under 50-talet gjorde KA2 IF ett flertal resor till det Tyskland som då var uppdelat i Öst och Väst. Bägge delarna besöktes och idrottsligt utbyte ägde rum.

1956 fick jag chansen att följa med. Inte för att jag var någon framstående idrottsman utan för att fylla ut en tom plats i bussen och därmed bidra till resans finansiering. Jag hade också börjat läsa tyska och kanske kunde jag bli nyttosam i något tolksammanhang. Hur som helst var priset mycket gynnsamt för mig. Det passade min hushållskassa mycket bra.

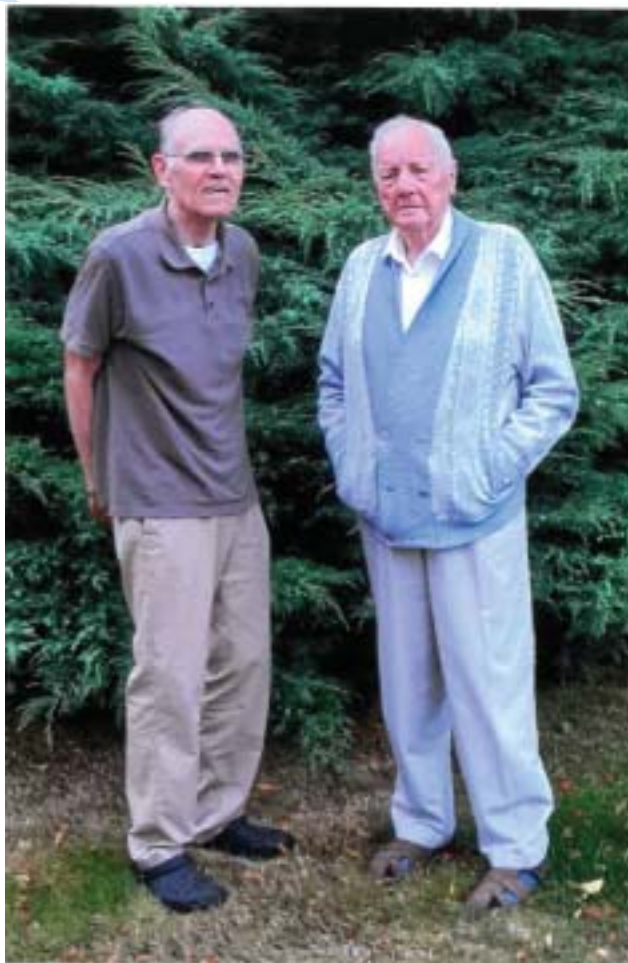
Vi gjorde uppehåll i Hamburg och i Hannover. Här ägde de första tävlingarna rum och här hävdade sig KA2 mycket bra. Själv blev jag inkvarterad hos Wolfgang Simon, Oberpostdirektor till yrket. Han var också bliven Schutzenkronprinz det året vilket drog in mig i stora festligheter och parader.

För mig blev nästa anhalt, fredstaden Osnabrück, ännu viktigare. Här blev jag inkvarterad hos familjen Duhme. Deras dotter var aktiv i stadens idrottsklubb och hon kunde berätta att de om några månader skulle besöka Sverige och tävla på tre platser, bland annat i en stad som hette Karlskrona.

Så blev jag då involverad i denna tyska familj. De var oerhört gästvänliga och konstigt nog förstod de min tyska riktigt bra. De berättade om sitt liv, om Hitlers diktatur, om krigsåren och om slutet när engelsmännen kom och om hur deras stad nu byggdes upp bit för bit.

Snart kom Helmut Eichner in på scenen. Han var student vid teknisk skola i Hannover och hade siktet inställt på att bli ingenjör. Det blev han också och ganska snart var han anställd vid Tyska järnvägen. Sin första sverigeresa gjorde han 1959, det vill säga för 60 år sedan. Han blev omedelbart förtjust i vårt land. Det var inte bara att han mötte ett oskadat land, han tyckte att allt såg så välordnat och gediget ut och så fann han människorna så vänliga och gästfria. Ingen självklar sak för en tysk så här några år efter kriget.

För att göra en lång historia kort, vi blev mycket goda vänner och vi startade upp en vänskap som består efter alla dessa år. Det har gett mig och min familj en enastående insyn i ett annat lands förhållanden. Vi har träffat intressanta människor med helt andra bakgrunder och upplevelser än våra egna. Tyvärr handlade ofta om krig, nöd och elände. Men vi noterade också att det fanns en vi-känsla och en vilja att bygga upp, inte bara sin stad utan ett samhälle där man tänkte på sin nästa och där alla människor hade sitt värde – alltså tvärt emot Hitlers hemska tankegångar.

Det här enkla fotot är präglat av vemod. Helmut är nybliven änkeman. Han har mist sin hustru efter 60 års äktenskap och båda inser vi att det snart är slut med vår gemenskap. Ingen av oss kan resa mera. Men minnena finns kvar, vänskapen över gränserna, våra resor och våra gemensamma upplevelser. Allt tack vare att jag i min ungdom nappade på ett erbjudande och följde med KA2:s idrottsgrabbar ut i Europa.

Tack Widnersson, Carl-Johan och major Bengtsson!

Kjell Silverbark

Arligen genomförs Berlin Tattoo i Max Schmeling-Halle i början av november. Berlin Tattoo är det största tyska militärmusikaliska evenemanget i sitt slag, och i år var det över 700 konstnärer, flest musiker, som deltog representerade tio länder. Från Sverige deltog Marinens Ungdomsmusikkår Kronan, MUK.

Max Schmeling-Halle, uppkallad efter boxaren Max Schmeling som bland annat var världsmästare i tungvikt 1930-1932, rymmer nästan 12 000 åskådare, och i år genomfördes tattooet vid tre tillfällen, två på lördagen och en på söndagen. Den första föreställningen på lördagseftermiddagen var fullsatt, medan det fanns lite luckor vid de två övriga föreställningarna. Årets tattoo konkurrerade med firandet av Berlinmurens fall för 30 år sedan just samma helg.

Marinens Ungdomsmusikkår avreste från Karlskrona och Sparre på torsdagkvällen med buss, och an-

kom till Berlin tidigt fredagsmorgonen. Vi inkvarterades på ett enklare hotell mitt i Centrum, Berlin Mitte, som tidigare tjänat som Nordkoreas ambassad (!). Efter frukost tog vi bussen till Max Schmeling-Halle där vi genomförde repetitioner hela dagen till sent inpå kvällen. På lördagen var det först dags för generalrepetition med hela programmet, innan det på eftermiddagen var skarpt läge.

Berlin Tattoo inleddes, som så ofta vid denna typ av föreställningar, med säckpipemusik. Det var över 120 "Massed Pipes and Drums" som satte an tonen för programmet, och denna för sammanhanget bildade orkester bestod av musiker från Skottland, England, Tyskland och Nederländerna. Musiken ackompanjerades av "International Scottish Highland Dance Team" som bestod av 26 dansare från sex länder vilka uppvisade ett mycket uppskattat program till tonerna av klassisk skotsk musik.

Nästa inslag stod en civil orkester från Schweiz för, "Showband CH".

55 ungdomar och unga vuxna genomförde i rasande takt ett mycket omväxlande program med hög precision som drog ner applåddaskor från publiken. Som vanligt när Schweiz låter sig representeras i slika sammanhang ingick en fanborg som lät alplandets rödsvarta korsflagga kastas upp i luften och svängas runt i takt med musiken.

Schweiz avlöstes av sina grannar i öster genom "Polizeimusik Oberösterreich". Här genomfördes ett av publiken mycket uppskattat program med bland annat många marschpärlor som "O Du mein Österreich", "Under Dubbelörnen" och Radetzky-marschen. Musiken var överlag taktfast och exercisen stringent vilket tilltalade publiken som applåderade med till tonerna från Donaurepublikens musikkår.

Som kontrast till kåren från Österrike presenterades därefter ett futuristiskt dansinslag framfört av "Showballet Sensation Europa", en trupp som utgörs av ungdomar mellan 18-25 år uppklädda i åtsmitande rymdinspirerande dräkter. För första gången uppträdde danstruppen till livemusik, och det var Litauens armémusikkår som understödde dansarna.

Den litauiska armémusikkåren var den enda militärmusikkåren som deltog i Berlin Tattoo detta år. När danstruppen lämnat scenen fick så kåren uppträda ensamma med ett traditionellt och trevligt program såväl avseende musik som figurativt uppträdande.

Första inslag efter pausen kom från det egna hemlandet, om nu Bayern kan kallas för hemland när man befinner sig i Preußen? Det var Blas-kapelle Bad Bayersoien som nu intog arenan med musiker, dansare, alphornsblåsare som framförde typisk bayersk musik och bayerska danser och uppträdanden. Utan tvekan var detta ett av de mest uppskattade inslagen av publiken som applåderade intensivt.

Så var det då dags för det svenska inslaget. Till tonerna av musik ur Star Wars gjorde "The Royal Swedish Navy Cadet Band" med flagg-

Marinens Ungdomsmusikkår Kronan

Marinens Ungdomsmusikkår Kronan

Showband.CH från Schweiz

trumslagare Theodor Hjortenhammar i täten entré och genomförde ett snyggt och väl inövat figurativt program. Som gräde på moset hade musikkåren lånat in två funktionärer från en svensk Star Warsorganisation som uppträdde under denna programpunkt i typiska klädedräkter. Som nästa punkt följde ett potpurri på svenska och internationella musikstycken innan det hela avslutades med att kåren sjöng och spelade "Kameraden auf See". Detta inslag var nog det som föll publiken allra mest i smaken och de taktfasta applåderna som genljöd genom hallen när kåren marscherade ut vittnade om detta.

Efter de blågula var det dags för nästa polisorkester, denna gång från Polen. Det var Warszawapolisens representationsorkester som med pukor och trumpeter marscherade in på scen och genomförde ett uppskattat program såväl musikaliskt som figurativt. Musikanföraren hade en faiblesse för att kasta sin stav högt upp i luften vid flera tillfällen, och han lyckades alltid fånga den utan intermezzo.

Nästa inslag stod Nederländerna för, och det var "Show- and Marching Band Exempel" som genomförde ett inslag betitlat "Can you feel it". Denna kår räknas in bland Nederländernas "Top 10" och har bland annat vunnit världsmästerskapen i Kerkrade (stad i Nederländerna) 2017.

Litauiska armémusikkåren

Blasmusikkapelle Bad Bayersoien från Bayern

Massed Pipes and Drums

Polizeimusik Oberösterreich från Österrike

Som sista egna inslag kom ytterligare ett tyskt bidrag, nämligen "Fascinating Drums". Här kan vi tala om trumvirtuoser som genomförde ett enastående program, trumkost på högsta nivå. Publiken var minst sagt hänförd över skickligheten hos dessa "trummisar".

Finaldags: Till tonerna av "Preußens Gloria" marscherade samtliga kårer och trupper in på scenen. Finalprogrammet blev mycket hänförande och kopplades bland annat till Berlinmurens fall för 30 år sedan och Tysklands återförening. En imponerande fanborg marscherade in, Europahymnen spelades och ett stämmningsfullt solo på panflöjt av supertalangen Petruta Küpper från Rumänien framfördes. Konfettiregn, pyroteknik och strålkastarljus flödade över scengolvet och deltagarna i årets Berlin Tattoo, mycket effekfullt. Som avslutning marscherade deltagarna ut till tonerna av "Berlinerluft" och publikens ihärdiga applåderande.

Det var ett mycket omväxlande program som presenterades på Berlin Tattoo, dock saknade jag personligen några fler militärkorstrar. Nu var det endast Litauen som hade en renodlad militärmusikkår. Men som svenskar kan vi vara stolta över den insats som ungdomsmusikkåren gjorde, och tveklöst var den svenska kåren en av de mest uppskattade av publiken. En kombination av hög musikalisk kvalitet, omväxlande program, ungdomlig entusiasm och charm, snygg och proper uniformering samt noggrann exercis lade grunden för detta. Kåren blev på stående fot i Berlin inbjuden till ett tattoo i Schweiz nästa år, och det om nog är ett bevis på den professionalism som Marinens Ungdomsmusikkår Kronan står för.

Peter Glimvall

Warszawapolisens representationsorkester från Polen

Den storslagna finalen med samtliga deltagare på scen

Tornautomatbatteri 10,5 cm m/50
Det svenska kustartilleriet levde långt in på 1950-talet, vad beträffar artillerimaterielen, på gamla kanoner från slutet av 1800-talet och början av 1900-talet,

ofta övertagna från olika flottans fartyg. Några få batterier nybyggdes under andra världskriget och några solitärer kom åren efter fredsslutet 1945.

Men seriebyggen blev det först när 10,5 cm batterier m/50 byggdes under 1950-talet. Man byggde tre batterier och alla tre placerades i Stockholms skärgård, på Nåtårö, Bodskär och Arholma. För första och enda gången handlade det om en helautomatisk pjäs. Batterierna får ses som en övergångslösning till den serieproduktion, som på gick från 1960 till 1975, då 30 st 7,5 cm batterier byggdes runt den svenska lusten. I dag är allt fast kustartilleri nedlagt och några enstaka batterier har blivit byggnadsminnen. Så är det med 10,5 cm batteriet på Arholma.

Om detta batteri har Lars A Hansson skrivit en bok. Men boken handlar om så mycket annat, Arholma i historisk dager, minnen från repövningar och mycket annat. Men huvuddelen av boken upptar uppgifter om batteriet – tekniken, eldledningen, luftvärnet, trosstjänsten och mycket mer.

Ett mycket rikt bildmaterial och många detaljerade ritningar förhöjer läsvärdet.

bunkertours.se

ISBN 978-91-977297-8-9

Olle Melin

Spionen Sidorenko och de ryska bombningarna i Stockholm 1944

Den 26 september 1940 beviljades Vasilij Sidorenko och hans fru Alexandra visum till Sverige och bosatte sig på Erik Dahlbergsgatan på Östermalm. Han började arbeta som tjänsteman på den sovjetiska resebyrån Intourist på Vasagatan 8. Den då 25-åriga Sidorenko var officer och var sänd till Sverige för att syssla med spionage.

Kontakter togs med besökare på Intourist och en som fastnade var Margot Wallin, då 17 år gammal. Sidorenko ville lära sig svenska och frågade, om hon ville undervisa honom i svenska språket. Sidorenko var gentleman och bjöd frikostigt på krogar och gav penningbidrag. Han blev hembjuden till

Margots hem och träffade hennes familj, styvfadern Tobias och modern Ingeborg. Tobias Wallin var yrkesmilitär, då sergeant vid Södermanlands pansarregemente i Strängnäs.

Efter hand började Sidorenko pressa Tobias Wallin på styrkeuppgifter om det svenska försvaret. En fredag i april 1942 räckte Sidorenko över ett antal frågor till Wallin och lämnade samtidigt över en penningssumma. Wallin var emot att lämna uppgifter, men Sidorenko började bearbeta och hota honom, om han inte lämnade uppgifterna till honom. Detta fortsatte med ytterligare frågor.

Den svenska säkerhetstjänsten bevakade alla sovjetier i Sverige och kom det hela på spåren snabbt. Den 18 september 1942 anhölls Tobias Wallin och Sidorenko anhölls den 25 september. Tobias Wallin dömdes till 12 års straffarbete och samma straff fick Sidorenko. Även Margot och Ingeborg Wallin dömdes till fyra års straffarbete vardera som delaktiga till spionage.

Nu börjar ett tragiskt spel från Sovjet och från den sovjetiska ambassaden i Stockholm med krav att frisläppa Sidorenko, som var placerad på Långholmen och ansåg sig oskyldig och får förnedrad behandling och dålig mat m.m. Sverige höll emot alla försök och hot från Sovjetunionens sida.

På kvällen tisdagen den 22 februari 1944 fällde sovjetiska flygplan bomber över Stockholm, Södertälje och nära Södermanlands pansarregemente i Strängnäs. Torsdagen den 24 februari lämnade Sverige in en protest mot Sovjet för bombfällningen. Från Sovjet kom beskedet, att protesten var ogrundad!

”Varför sköt ej luftvärnet, varför gavs ej flyglarm, varför sökte ej strålkastarna få tag i det bombfällande flygplanet?” frågade pressen kritiskt.

Tre dagar senare, den 25 februari 1944, efter 8 månader i fängelse, benådades den sovjetiske spionen Vasilij Sidorenko av den svenska regeringen vid konselj, trots att Högsta domstolen avslagit Sidorenkos nådeansökan en månad tidigare.

Vad är sant i denna historia? En sak är klar: det politiska Sverige och det juridiska Sverige gick i otakt. Den samtidiga bombningen av Stockholm och Strängnäs på tisdagskvällen den 22 februari 1944 gjorde det fullständigt klart för den svenska statsledningen, vad ryssarna menade. Vid konseljen på Slottet den 25 februari kunde det färdigskrivna nådeavslaget användas. Med några strykningar och tillskrivna rader ändrades avslaget till ett beviljande.

Från svensk officiell sida gör man fortfarande gällande, att den sovjetiska bombningen berodde på felnavigering.

Författaren Gunnar Ståhl har grävt djupt i denna intrikata och spännande historia om en av de mest dramatiska händelserna i Sverige under andra världskriget. Den leder

till de högsta nivåerna i Sverige på den tiden. Författaren Gunnar Ståhl är journalist och har tidigare arbetat på flera av de större dagstidningarna.

Utgiven av Vaktel Förlag 2019.

ISBN:978-9188441-37-9.

Stellan Andersson

Andra världskriget i Sverige - Främmande makter på besök.

Den eminenta författaren Lars Gyllenhaal har skrivit flera böcker i ämnet 'Andra världskriget, såsom: *Tyskar och allierade i Sverige och Svenskar i strid mot Hitler*. Efter utgivningen av boken *Tyskar och allierade i Sverige* trodde han sig ha presenterat, allt vad som fanns av tysk och allierad närvaro i Sverige under andra världskriget. Så var dock ej fallet.

I denna nya bok har Lars Gyllenhaal i text och bild skildrat några dramatiska ämnen från andra världskriget. En tidigare okänd allierad fjällbas, Nazitysklands sista propagandakampanj i Sverige, Stalins glömda bombningar och ytterligare dramatiska ämnen.

De svensktillverkade vapnens roll under kriget beskrivs. De användes i strid av både tyskar och allierade, i Europa och på mer avlägsna slagfält.

Förutom främmande ubåtars torpederingar av svenska fartyg i svenska vatten, förekom luftstrider samt en strid mellan ett tyskt flygplan och ett svenskt pansartåg. Det senare utspelade sig i Norrbotten kring Vasijaure järnvägsstation den 20 maj 1940, då det svenska pansartåget "Kiruna" stod vid stationsbyggnaden och med kulspruteeld ville markera för ett tyskt flygplan att det var flera kilometer inne i svenskt luft- rum. Det tyska flygplanet ignorerade varningen. De valde att skjuta tillbaka på pansartåget, varvid en värnpliktig från Piteå, Sven Sjöberg, skadades dödligt av det tyska planet's eld.

Sovjetisk bombning av Övertorneå skedde den 12 februari 1944 och skapade förödelse. Bombplanet kom in från Finland och det kan ha varit en oavsiktlig felnavigering.

Läs om den allierade basen i Naimakka och huset, som de allierade använde för att skicka hemliga meddelanden om tyskarna. Inte bara huset stod kvar hösten 2017, utan även en av de hemliga agenterna bodde kvar i huset!

Berättelsen om fyndet av en tysk tråkista med tyska dokument är spännande. Det var vedettbåten *Thetis* med 18 mans besättning, vilken upptäckte en drivande tråkista mot båten. De befann sig just då norr om ön Ven i Öresund. Innehållet togs om hand, det var handritade kartor, om var stupade soldaters gravplatser fanns, brev och personliga dokument.

Att tyska trupper och vapen tilläts fara genom Sverige 1940 – 1943, har vi vetat och att de var mycket omdiskuterade i Sverige, innan regeringen godkände detta. Men att vapentransporterna även skulle innefatta stridsvagnar, har hittills kunnat avfärdas. Men genom bildmaterial (ett 10-tal foton) har nu framkommit, att på en omlastningsplats i Haparanda fanns olika typer av krigsmateriel med olika ursprung. Det handlar om skadade tyska spaningsflygplan, sovjetiska BT-7 och T-37A stridsvagnar. Att omlastning gjordes i Haparanda, berodde på, att spårvidden i Finland och Ryssland skiljde sig från spårvidden i Sverige.

Ett kapitel berättar om, hur ett telefonsamtal ledde författaren till en lada utanför Kalix. Det visade sig, att denna innehöll en T-24, en ovanlig amerikansk bandvagn från andra världskriget, vilken kunde fällas med fallskärm från flygplan.

Avslutande avsnitt är en guide över spår i Sverige efter tyska och allierade styrkor. Där kan ses minnen av allierade specialförband, striderna i Baltikum, sovjetiska och tyska krigsfångar samt delar av flygvrak från andra världskriget. De finns över Sverige från den allierade basen Pältsa sydväst om Treriksörset i norr till Tyska krigsgravar i Trelleborg i söder. Totalt beskrivs 53 olika platser. De flesta finns i norra och södra Sverige.

Boken innehåller drygt 160 foton och bilder, en del från privata arkiv och boken blir mycket mera intressant av detta.

Författare: Lars Gyllenhaal.

Utgiven av LIND & CO år 2019.

ISBN 978-91-7861-471-4.

Stellan Andersson

Fortet

Fram till nu har det saknats en bok, som beskriver Oscar II forts historik. Men nu har Leif Högberg genom sitt förlag Fort & Bunker gett ut en bok, som skildrar just detta. Genom att fortet alltid har befunnit sig inom militärt område, har allmänheten inte haft tillträde, varför det har varit skyddat

för förstörelse. Fortet utgör en tidskapsel för försvarsteknik och taktik från tiden före första världskriget. Det är sedan 2018 förklarat som statligt byggnadsminne (SBM). Fortet är beläget på Västerberget vid södra sidan av Göta Älvs utlopp och tillsammans med övriga befästningar i området benämndes dessa sammantaget för Älvsborgs fästning. Fortet började byggas 1899. Det utformades efter samma teknik och taktik som de samtidiga forten Vaberget (utanför Karlsborg), fortet i Bodens fästning, fortet på norra Värmdö och i Blekinge m.fl.

O II fort bestyckades på hjässan med två 24 cm kanoner (M/04) i självsänkande lavettage, två 15,2 cm kanoner (M/03) i pansartorn och fyra 57 mm kanoner (M/99) i pansartorn. Vid foten av berget byggdes ett 57 mm batteri (Götiska batteriet), insprängt i berget, med uppgift att försvara den kontrollerbara minering, som lades ut över Göta Älv. I norra änden av mineringen ligger Nya Älvsborgs fästning, som stod färdig 1677. Denna har varit i krig med den danska flottan och ombyggt flera gånger. År 1866 utgick den ur rikets förteckning över fästningar.

Under tiden för uppförandet av O II fort tillkom Kustartilleriet (1902) som en del av Marinen, varvid fästningen övergick från att tillhöra fästningsartilleriet (Armén) till att bli en ett detachement tillhörande Karlskrona fästning med bemanning ur Karlskrona kustartilleriregemente (KA 2).

Boken beskriver fortets utbyggnad och jämförelse görs med de ovan nämnda samtida forten. Principen för fortens uppbyggnad var, att deras viktigaste delar fanns i en kärnanläggning, som var kringgårdad av en torr vallgrav (stormningsgrav). Kärnan i O II fort innehöll förutom kanonerna på hjässan med ammunitionsdurkar även anläggningar för försvar av vallgravarna, kontreskarpbatterier med 57 mm kaponjärpjäser (M/95C), stabs- och ledningsplatser, förläggningar, sjukavdelning, köksutrymmen, manskapsmatsal och mässar. Det fanns även ett elverk för fortets behov. Bland bekvämligheterna bör naturligtvis också nämnas, att fortet var utrustat med vattentoaletter. Fortet hade ett vattenmagasin på hjässan, som i sin tur med självtryck försörjdes från en damm på det närliggande Kåringberget.

Beskrivningen fortsätter med att skildra verksamheten i beredskap under första världskriget. Den sociala miljön för manskap och befäl ges ett generöst utrymme i boken. Den sociala miljön liksom många andra verksamheter illustreras med citat ur samtida dokument.

I samband med utbyggnaden av Havsbandslinjen i Stockholms skärgård under andra halvan av 1930-talet beslutades det också, att batterierna i Älvsborgs fästning skulle flyttas ut till Havsbandet. Detta innebar att 24-cm batteriet omgrupperades

till Hjuvik vid Torslanda på Hisingen, där det benämndes batt TL. 15,2 cm batteriet omgrupperades till Styrso, där det benämndes batt SY. 57 mm batteriet omgrupperades till Stora Stårholmen med benämningen batt ST. Tillsammans med ett nyttillkommet 12 cm batteri (M/94) på Stockholmskärr, flera fasta minspärrar och ett utbyggt system för mätstationer och stridsbelysning skapades ett heltäckande kustartilleriförsvar i Göta Älvs inlopp 1940 – 41. Detta kompletterades 1942 med ett 15,2 cm (M/40) batteri på Björkö på norra sidan av Älvens utlopp samt ett flertal 57 mm batterier för försvar av mineringar och tränga gatt.

I mitten av 2000-talet återfördes 24 cm pjäserna från det då för länge sedan nedlagda batt TL, 15,2 cm pjäserna från batt SY och 57 mm pjäserna från batt ST. En stiftelse för O II fort bildades och genom denna ordnas välbesökta visningar av fortet. För tider mm hänvisas till stiftelsens hemsida, <http://www.o2fort.se>

Denna bok är efterfrågad. Leif Högberg är känd som författare till bl.a. böcker om Skånelinjen, befästningarna i Blekinge, Musköbasen, Försvar av Skåne och 100 år av försvar i väst. Alla hans böcker innehåller ett högkvalitativt bildmaterial. Boken om O II fort är inget undantag. Men tyvärr är antalet historiska bilder få, vilket beror på, att en omtalad bildskatt med sådana bilder ännu inte kunnat återfinnas.

Sten Munck af Rosenschöld
FORTET

Författare Leif Högberg, utgiven 2019 av
FORT & BUNKER

ISBN: 978-91-639-9639-9

Ryskt anfall 2023. Sverige i krig

Denna bok har under senhösten 2019 utgivits av Svenskt Militärhistoriskt bibliotek. Författare är Björn Andersson och Tommy Jeppsson. Dessa författare är väl-

kända som kunniga skribenter inom försvars- och säkerhetspolitik. Björn Andersson är f.d. pansarofficer, som avslutade sin militära karriär som generalmajor och chef för Norra militärdistriktet. Sedan 2009 är han ständigt sekreterare i Kungl. Krigsvetenskapsakademien. Tommy Jeppsson är överstelöjtnant, f.d. trängofficer och är sedan 2009 redaktör för Kungl. Krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift samt några försvarstidningar. Tillsammans har de under åren 2016 – 2019 gett ut den s.k. Gotlandstriologin, böcker som lästs med stort intresse av en bred försvarsintrasserad allmänhet.

Boken "Sverige i krig" färdigställdes under våren 2019, när försvarsberedningens slutliga betänkande var under färdigställande. Betänkandet har därför i sitt färdiga skick inte kunnat utnyttjas i boken, men den framtida utveckling, som alla partier syntes vara överens om, har inarbetats i boken fram till 2023. Sålunda har Försvarsmaktens operativa förmåga höjts till den nivå, som uppsattes som mål 2014; tre armébrigader är under uppbyggnad, amfibiebataljonen är organiserad i Göteborg, korvetterna har modifierats bl.a. med luftvärnsrobotar, Patriotrobotluftvärn har tillförts och Flygvapnet har 100 operativa JAS-plan varav några är av typ -E. Sex militärregioner har organiserats och samverkar med de nyligen inrättade civilområdena. MSB har fått det överordnade ansvaret för ledning, planering och samordning av civilt

försvar. Sjukvårdens beredskapsplanering för att kunna ta hand om masskadeutfall har påbörjats.

I omvärlden utgör Ryssland ett allt större orosmoment, där man gör allt för att splittra EU och Nato, samtidigt som USA alltmer vänder Europa ryggen och koncentrerar sig på Stillehavsregionen.

Vid riksdagsvalet 2022 blir det regerings-skifte i Sverige och en regering, som är starkt EU- och Nato-fientlig – men ryssvänlig, tillträder.

Den ryske presidenten, som betraktar Sovjetunionens fall som en global katastrof, vädrar morgonluft och smider planer för att återta de tre baltiska staterna. För att kunna göra det behöver delar av Sverige invaderas för att förhindra USA:s och Nato:s inblandning vid Rysslands återtagande av Estland, Lettland och Litauen i syfte att erhålla total dominans över Östersjön.

Den ryssvänliga regeringen vill inte ta till sig orosmolnen och går med på att låta ryska intressen bygga en hamn på Västkusten i närheten av Marstrand. Samtidigt utarbetas i största tysthet en rysk operationsplan för att invadera delar av Sverige. Planen är, att de förband, som inledningsvis skall delta, hämtas direkt från sin fredsgruppering för att ingen förvarning skall finnas.

När anfallet sätts in vid allhelgonahelgen 2023, kommer det dock inte som en total överraskning. Svensk underrättelsetjänst har från källor i Finland och Litauen fått underrättelser, som gjorde, att ÖB efter beredskaphöjningar och en beredskapsövning anbefalldes GIVAKT. Detta medförde att sjö- och flygstyrkor hann spridas och kunde ta tull på de inledningsvis svaga styrkor, som insattes mot Skånekusten och Stockholmsområdet med Arlanda. Men för att möta nästa omgång av förbandstillförelse räckte inte den svenska försvarsförmågan.

Regeringen och Statschefen hade vid detta laget under tumultartade former övergett Stockholm och fanns på krigsuppehålls-

plats. Här utspelas nu svåra kval för den EU- och Nato-fientliga regeringen att krypa till korset och begära hjälp utifrån. Regeringen faller samman och riksdagens krigsdelegation utser en ny statsminister, som ges möjlighet att rekrytera kunniga ministrar.

De miljöer, som boken skildrar inom regeringskansliet och i Försvarsmaktens ledning under de år, som föregår krigsutbrottet och sedan när kriget är ett faktum, är mycket väl skildrade och har en hög grad av trovärdighet. Bokens persongalleri är väl komponerat och består av dels helt påhittade personer men också några, som vi lätt kan känna igen.

Eftersom boken endast i begränsad omfattning behandlar övriga totalförsvaret, har dessa delar en undanskymd roll. Desto mer finns att läsa om Försvarsmakten. Alla dess brister, skapade under många år sedan slutet på kalla kriget, skildras väl och omsorgsfullt.

Boken avslutas med en tänkvärd efterskrift. Här behandlas det faktum, att överraskning har varit ett grundfundament i krigsföring, så länge som människan gripit till vapen. Dessutom får vi studera den ryska operationsplanen, som i all sin enkelhet visar sig vara funktionell. Härutöver påpekas, att det finns värdefulla kartor i texten och utvikbara försätts- och eftersättsblad med information om viktiga vapensystem på båda stridande sidor.

Bokens titel har underskriften: *Om aningslöshet inför krigshot och risken för mental överrumpling*. Detta är en bok, som bör läsas av alla försvars- och säkerhetspolitiskt intresserade. Vid läsning av denna spännande bok bör man hela tiden tänka på: hur kan jag själv bidra till att bokens scenario aldrig blir verklighet.

Sten Munck af Rosenschöld
Svenskt Militärhistoriskt Biblioteks Förlag

De vita korsen i Karlskrona

Färdas man med båt i Karlskrona skärgård, finner man lite överallt vita kors, kors som i över 200 år står och stått på olika platser i Karlskrona och dess omgivning. Korsen står på klippor ute i vattnet, på skär och uddar och några på platser på land då kopplade till någon historisk betydelse.

Korsen planteras ut av ordenssällskapet Kronans Coldin, ett sällskap som år 2019 firade 250-årsjubileum. I Karlskrona finns en obruten väl fungerande tradition av ordensverksamhet kopplad till svenska flottan.

Jubileumsåret firades bl.a. med utgivandet av boken *De vita korsen i Karlskrona. 250 år med Kronans Coldin Orden*. Författare är ordensmedlemmen Patrik Skantze och förutom sällskapets verksamhet får man också en historisk beskrivning av Kronans Coldin och Coldinorden (de öppna delarna), om ordensväsendet, om Europa omkring år 1500 samt om korset som symbol.

Boken är välskriven, rikt illustrerad och ger en stunds avkoppling.

Arakne Förlag, Karlskrona.
ISBN 978-91-978681-4-3

Olle Melin

Sex dygn som skakade Sverige

Marinens jakt på främmande ubåtar kom att sätta sin prägel på kalla krigets sista årtionde. Den sovjetiska ubåten U 137:s grundstötning i Gåsefjärden i oktober 1981 är väl det, som

svenskar i allmänhet minns från det kalla kriget. Händelsen fick också internationell uppmärksamhet. Den 29 februari 1984 rapporterades det, att en grodmän gått iland på Almö i Karlskrona västra skärgård. Rapporten föranledde ett stort pådrag och bland annat förstärktes bevakningen med hjälp av ett antal arméförband.

Några dygn senare befinner sig dåvarande löjtnanten Mikael Lindholm på Almö som chef för en pluton om tre officerare och 52

soldater ur Norra Smålands regemente, I 12. Han kom tillsammans med övriga i plutonen att i sex dygn (3 – 8 mars) sköta bevakningen på Almö, i huvudsak längs Almös östra strandlinje med Karlskronabassängen innanför.

Mikael Lindholm förde noggranna anteckningar om dagarna på Almö, alltifrån rutinmässig verksamhet till speciella händelser innefattande bl.a. ytterligare upptäckter av grodmän, ”cigarrer” på vattenytan, hittade föremål och mycket annat. Ett omfattande samarbete med polisen beskrivs och vi kan då konstatera, att man inte alltid talade samma språk.

Enligt gjorda fynd skulle det finnas grodmän i området och minst en moderubåt i själva bassängen. Några säkra bevis för det sistnämnda har dock inte kunnat redovisas. Syftet med grodmännen på Almö skulle varit ett led i en operation innebärande besättningsbyte.

Boken ger en mycket detaljerad skildring,

om vad som hände på Almö och området intill och författarens beskrivning av händelseförloppet ger en stor trovärdighet av vad man såg, hörde och fann.

Jag var själv inblandad i händelsen och kan konstatera, att Mikael Lindholms berättelse i vissa avseenden skiljer sig från det, vi upplevde på annan plats i området.

Boken skildrar inte bara de sex dygna på Almö, utan också egen bakgrund, sammanfattning av kalla kriget, förberedelser för operationen, efterarbeten och analys. Boken är lättläst, språkligt välskriven och skriven med en övertygelse, att ”så här var det”. Bra kartmaterial och bra bilder förstärker intrycket.

Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek.

ISBN 978-91-88885-06-7

Olle Melin

ÅRSPLAN FÖR KA 2 KAMRATFÖRENING 2020

02-18 Årsmöte

05-12 Studieresa / Vårutflykt till Eksjö garnison

09-11—13 KA-träff i Göteborg

10-31 Minneshögtid för KA 2 / Höstmöte

2:a tisdagen varje månad Öppet Hus i Saga

Dessutom tillkommer grillfest med Flottans män i augusti

Vi gratulerar

90 år

0305 Gunnie Wilthorn Karlskrona
0324 Allan Linde Rödeby

85 år

0413 Sam Wellborg Linköping
1201 Klas Freij Karlskrona

80 år

0203 Jan-Olov Pettersson Karlskrona
0316 Bo Schäder Torslanda
0629 Dag Åshage Rödeby

75 år

0103 Siw Nilsson Karlskrona
0324 Anders Öderwall Kalmar
0326 Hans Lindberg Förslöv
0501 Björn Wallmert Nättraby
0516 Gunnar Persson Degerberga
0520 Olle Wassén Ljungskil
0617 Bo Sahlée Kivik

70 år

0117 Roland Marken Lyckeby
0222 Tommy Erlandsson Tving
0228 Rolf Trulsson Rödeby
0509 Lars-Olof Larsson Karlskrona
0513 Christer Caesar Hässleholm
0522 Göran Löfgren Karlskrona
0629 Jan-Olov Magnevall Jämjö
0702 Leif Breidemar Lyckeby

65 år

0101 Lisbeth Landin Lyckeby
0113 Benny Larsson Karlskrona
0523 Bo Arnesson Karlskrona
0609 Herman Håkansson Karlskrona
0615 Lennart Petersson Karlskrona
0618 Nils Wikander Mölndal
0622 John-Olof Dellqvis Nättraby

60 år

0124 Mats Lindberg Stockholm
0129 Anders Wiberg Karlskrona
0604 Per Stenmalm Växjö

55 år

0418 Mats Freij Karlskrona

Nya medlemmar

Bruno Melander Bollstabruk
Johan Aspulv Lyckeby

Avliden

John-Erik Johnsson Karlskrona Avliden 2019-05-31

Dikter

Säkert har du noterat – käre läsare- att lyriken saknas i vår tidning. Det har med Gustav Karlsson att göra, han har ju skämt bort oss under åren, men efter hans bortgång har inga dikter syntts i denna tidning.

Men lyriken är inte död. Vi har i vårt medlemsregister en annan diktare som gärna bidrar med alster, Gunnel Svensson.

Gunnel är gift med Erik Svensson och bor i Listerby. Båda är mångåriga medlemmar i vår förening. Lyriken betyder mycket för Gunnel, hon är aktiv i Blekinge skrivarklubb och har samarbetat med Gustav i många år. Flera tidningar har tagit in hennes alster och nu är det KPs tur.

Gunnel har själv valt ut tre stycken som alla är hämtade ut hennes "Dikter i urval". Jag överlämnar till våra läsare att bedöma och förhoppningsfullt njuta.

Morgon

Inte en vindpust

rörde vid bladen
som frostnupna, bruna
låg på marken

inte en vindpust

smög omkring grenen
fick barren att darra
och kottar att slå

inte en vindpust

smekte vid kinden
med hälsning från vännen
långt borta ifrån

inte en vindpust

fick ytan att krusas
så stilla låg havet
med tystnad omkring

en gryning i stillhet
en diktares stund.

Den ensamme

Mannen står i skuggan.
Från fönstret en ljuskägla
en rörelse där inne
någon går till fönstret
skuggar med handen, tittar ut
men ser ej den ensamme
som långtansfullt
väntar på att bli sedd.

Stormen

Besegrade av storm
avbrutna, spretiga.

Ett ögonblicks förändring
från skog till sönderfall
från täthet till öppenhet.

Virvlande kottars dans
i blåtonad oväderskväll.

Fågeln bo finns ej mer.

God Jul och ett Gott Nytt År